

GAZDASÁGI LAPOK

34. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1915. Augusztus 22.

Bocskor

munkások és hadifoglyok részére, szavatolt tiszta bőr és talpból azonnal szállítható.

SCHÖNFELD, BUDAPEST,
X., Állomás-utca 6.

Telefon: 16-34.

Telefon: 16-34.

BENZINT

benzint, ponyvát, zsákokat, gépolajt, mindenféle gazdasági gépeket, géprészeket, teher- és luxus-automobilokat azonnal jutányosan szállít:

CSAPO és TÁRSA kereskedelmi iroda
BUDAPEST, Rákóczi-ut 51. sz.
Rákóczi-udvar, földszint 9. üzlet.

Veszek jóminőségű biborheremagot, babot, lencsét, mákot, mustármagot, idei hosszú fajta rózsa-krumplit és tengerit, szénát, szalmát

bármily mennyiségben, helyszinén átvéve és fizetve

CSAPO és TÁRSA kereskedelmi iroda BUDAPEST, Rákóczi-út 51.
Rákóczi-udvar, földszint 9. üzlet.

Horváth István mezőturi gazdaságában,
az országos tenyészállatvásárok alkalmával többszörösen kitüntetett

Karakul-juh tenyésztéséből

2 darab 3 éves kos, 1 darab 2 éves kos, 15 darab 1 éves kos, 6 darab 1/2 éves kosbárány, 5 darab 1 éves anya, 10 darab 3-4 éves anya és 6 darab 1/2 éves anyabárány

eladó.

A munkáltatási időnyre ajánlunk
elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitünő vidéki perzselt

munkásszalonnát,

valamint pestvárosi

disznózsirt

a legmérsékeltőbb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznózsirt- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17/G.

Sürgőnyezim: „Weiszefett, Budapest.“ Interurban távbeszélő „József“ 14-50.

Több mint 1000 munkás, 130 aranyérem.

Gazdáknak legjobb munkaerő
WICHTERLE 3 lóerős KISMOTORJA
egyszerű, olcsó, biztos üzem.

DARA- ÉS LISZTMALOM
szavatoltan darálásra és lisztörlésre egyaránt alkalmas.

BURGONYA-KIÁSÓGÉP
kitünően bevált rendszerben.

Kérjen költségmentes árjegyzéket.
WICHTERLE F. gépgyári fióktelep,
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 43/G.

Több mint 1000 munkás, 130 aranyérem.

Kiválasztás utján

nemesített borsmenta

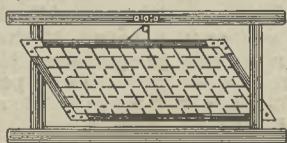
(Mentha piperita)

palántákat,

a melyek nem degenerálnak, ezenkívül 15 koronáért szállítok.

KEVICZKY VILMOS
Bakabánya (Hont m.).

Farkas rendszerű
Sodronyüveges
istállóablak

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u.8

szesz készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. **Kérjen Árlapot!**

Farkas rendszerű
**Idomvas-
ablak**

legerősebb
legolcsóbb

Új és egyszer használt lisztes és korpás **ZSÁKOKAT**

legjobban és olcsón szállít:

SCHLESINGER ÉS TÁRSA

zsák- és ponyvakölcsönző intézet
Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36.

Kévekötk-, ponyva-, zsineg-, juta-
és lengyártmányok gyári raktára.

Telefon 15-28.

Telefon 15-28.

Eredeti importált
amerikai manillazsineg,
kézi kévekötel.

Uj és egyszer használt

**ZSÁKOK,
PONYVÁK.**

**Hazai zsák-
és ponyva-
gyár és kölcsönintézet**
NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

Sürgőnyczim: Nagela Budapest. Videki telefon: 104—10 és 35—92.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmá-
solatok csatolandók. Eredeti bizonyít-
ványok elvesztéséért a kiadóhivatal
nem vállal felelősséget. ****

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér
a vastagabb betűvel irt szavak 10 fillér.
a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly
levelek továbbítanak, melyek a szükséges
póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

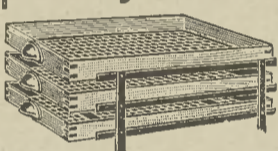
Allások, pályázatok,

valamennyi szakmából olvas-
ható az „Országos Pályázati
Közlönyben“. Ingyen mutat-
ványszám. Budapest, IX. ker.,
Üllői-ut 55.

Kovács János 58 éves, rom.
kath., gyakor-
lati gazdasági állást keres. Ki-
sebb és nagyobb gazdaságban
mint intéző, ellenőr és gazda-
sági írnok volt alkalmazva, jó
bizonyítványai vannak. Lakása
Budapest, VIII., Lujza-utca 23.,
II. em., 36. ajtó.

Tűzhely-aszalók

3 cserénnyel 6.60 K
4 cserénnyel 8.— K
árban szállít darabonként
bérmentve

Siebwaren-Fabrik
(szitaáru-gyár)

Joh. Bukowsky
Linz 139.

Utasítás zöldség, burgonya
és gyümölcs szárítására,
ingyen.

Eredeti amerikai

benzoltraktor

4 vasu eredeti Deere-
ekével teljes garan-
cia mellett jutányo-
san eladó

Dénes B. Betéttársaság
BUDAPEST,
VI., Vilmos császár-ut 6/g.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal.

Azonnal szállítok minden mennyiség-
ben és minőségben:

**Nyersolajat
Mótorbenzolt
Mótorkenőolajat
Hengerolajat**
valamint mindenféle olajat.

WEISZ JÓZSEF

a wieni „Climax“ nyersolajmótorgyár
BACHRICH ÉS TÁRSA betéti társaság
vezérképviselője

Budapest, VI., Gyár-utca 20.
Sürgőnyczim: „CLIMAX“, BUDAPEST,
Telefon: 71—01.

500—1000

fogoly lelövését

keresi augusztus hóra korrekt uri vadász.

Ajánlatok a lödíj és terület kitüntetésével „Uri
vadász“ alatt a kiadóhivatalhoz intézendők.

Csak legjobb
minőségű szalmára és uj szénára

préselt állapotban, kér ajánlatot, fuvarmentve

Köbánya Felsőpályaudvarra szállítva,
a Fővárosi Serfőző Részvény-T. Köbányán.

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

Irta: ORDÓDY LAJOS. — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétel küldve 3.65 K.

Gyakorlati útmutatás arra, hogy mi-
ként kell a szőlőket istálló- és mű-
kereskedelmi trágyákkal úgy trá-
gyázni, hogy a legjobb terményt a leg-
nagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadó-
hivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

A 32 év óta fennálló
FISCHER-féle

**ZSÁK-
és
PONYVA-**

GYÁR BUDAPEST,
Nádor-u. 31-33.

egyike az ország legmegbíz-
hatóbb beszerzési forrásainak.

Lóokróczok,

valódi amerikai

Manila-kévekötelők,

SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,
jobb és olcsóbb a raffáná.
Egyszer használt ponyvák, ter-
mény- és lisztes-zsákok is
állandóan jutányosan kaphatók.

védjegy
Törve-
nyes sza-
badalom.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány
és fajbaromfi tenyésztőnek
nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN“

oatkányító szer (nem mérge) mely
emberre és házi állatokra nem
ártalmas.

1 adag ára 2 korona

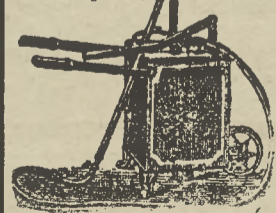
mely elegendő körülbelül 120 pat-
kány kiirtásához.

Minden adaghoz használati
utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás!
Ismerető prospektust, melyben le-
van írva, hogy különféle gazdaság-
ban hány adag használandó. Kérésre
ingyen küld Reitter Oszkár fő-
kapitány Patkánin gyárának
vezetője Nagybecskereken.

A Heller-féle
„KING“

gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosat teljesíti.

Gyártók azonkívül

PITTORE ÉS TRIUMPH
nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető
golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát
nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Me-
szelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák per-
metezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval)
60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater
Schrotbergstrasse 1.
Kértenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Őszi bükköny 65 korona,

őszi árpa 35 korona,

biborhere 60 korona.

14 mustra igás ökör 2 korona 80 fillér.

Muharmag 55 koronájával eladó.

Kopasz buza vetőmag 50 kor.

Béruradalom Sárszentmiklós.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mező gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz eszünkzöndők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomást jogfentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	389
Gazdasági levél. — Andor András	390
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiébeztetésével. — Löherer Andor	391
Visszasságok a szőlőkezelésnél. — Halász Lajos	392
Téli háztartásra néhány tanács. — Üzv. Bozán Andorné	392
Könyvismertetés	393
Kérdések és feleletek	393
Kérdések: Tartamengedmény kiterjesztése a pótbiztosításra. Hálás gazda	
Feleletek: Öszibarackok levélfodrosodása. Balogh Bálint	
Kisebbszakközlemények	393
Hadi zászlószög	393
Hírek	394

(Időjárás. — Meglevő és hiányzó rendeletekről. — Közmunkára az asszonyokat. — Népfelkelő munkáscsapatok Galiciában. — Valami a méhekről. — Pénzpiacz.)

Az idei időjárásra legjellemzőbbek azok a sorok, melyek az ország szívének egyik községében írótak augusztus 14-én, reggeli 4 órakor.

Augusztus 3-ika óta nagynehezen csak 1000 csomót (kereszt) birtam behordani, 2000 csomó pedig ott ázik még szétszórta, mert a csomók úgy beáztak, hogy szét kellett szedni, a kékéket felállítgatni és szárítani. Tegnap nagy bajjal, csepegés, morzsolódással kiszáritottuk és ma nagy erővel a hordást folytattuk volna, »ha« ma hajnali 2 órakor újabb eső le nem zúdult volna! Rettenetes állapot! Ugy teszünk, mint 1913 ban, hogy a kazlak is földig beáztak és a nagy fáradtsággal betakarított »kész« is semmire ment, mielőtt kicsépelhettük volna.

Azért mondom én, hogy csak cséplés után kellene számba venni: »mi termett?« Az idén ugyan nem határoz az optimisztikus kormány enuntiatio, mert az árak — bár nagyon olcsók — meghatározottak, de máskor az ár formációra, a gazdákra hátrányos volt.

Sarjum mondhatom bőven lett, ámde fel nem

vehetjük, mert egyre esik és így ott renden fog elromlani.

Istenem! miért nem járt így az idő májusban? és most lenne a májusi szárazság! Akkor volna kukoriczánk és árpánk is. A kukorica a földben maradt, az árpák kalásza belesült a sásba. A háziszükségletre hat hold kukoriczát ültettem, odaadnám, a szár kivételével a termést 8 q-ért, négyszeri kapálás után is.

Hogy e vidéken mily roppant silány búzája lett a kisbirtokosoknak, mutatja az: hogy a falumbeliek 300 mázsát jegyeztettek elő nálam, holott rendes időben ők is eladtak, most pedig venniök kell.

A kisgazdáknak 1—2 q termett m. holdankint, de gazzal telítve, a szomszédaimnak pedig 3 q. Ezek a tarlóról a gépbe hordanak s így készen vannak, tehát tudják, miük van.

Nekem búzából volna elég termésem, mert trágyás ugarba vetek csak, ha kézhez venni engedné az idő!

Már annyira el vagyunk látva rendeletekkel, hogy ha azokat tovább is teljes egészükben közölnénk lapunkban és némi magyarázattal is el látnánk, bizony szakcikkek hely nem maradna, azért is bármennyire szeretnénk t. gazdaságunkat a rendeletekkel megismertetni, ezt ezentul csak kivonatok alakjában fogjuk megtenni, mert azok megértésére a rövidített szöveg is elég s így több hely jut ismeretterjesztő szakcikkek közlésére.

Különös, hogy mily nehézkesen halad minden, mily sok felszólalás, mennyi kifakadás s jogos felháborodásnak kell elkeseredett szavakban megnyilvánulni, míg nagysokára, elkésve, megszűnik egy-egy rendelet, mely áldást hozott volna, ha kellő időben látott volna napvilágot. Tavalay azt hittük, a háborus helyzetbe nem találták még bele magukat a rendeletgyártók, de most, mikor már több mint egy éve dühöng a harc, ez a kifogás sem állja meg a helyét. Azóta egy hosszú tél is elmúlt, a mikor nagyon ráérték volna elkészíteni mindent és csak kirántani a ládafiából, a mikor egyik vagy másikkal ideje elérkezett. Már az újév küszöbén megalkothatták volna a H. T.-t, nem akkor, mikor már a kaszák közsörülésétől volt hangos a mező.

Az aratás kezdetén már a lisztrendeletnek is feltétlenül meg kellett volna lenni s nem négy hetet késni. A többi p. o. a mai lapban levő újabb rendeleteket is már akkor kellett volna kiadni, de ezeken kívül még egy mindeztideig nincs meg: az árpakása- (vagy gyöngy-) rendelet, pedig most, mikor a rizs már fogytán van, igazán égető szükség volna az árpagyöngy ké-

szítését, árusítását szabályozó rendeletre. De nem adják ki, inkább megvárják, míg a túrelmetlenség elér legmagasabb fokát, pedig a háboru alatt a kormány arra kellene törekedni, hogy az elégedetlenség ne leljen okot, a kifakadások nemuljanak el.

Nálunk ellenkezőleg — ugylátszik — élvezetet találnak benne, ha a guny nyilain kívül a méltatlanság dörgedelmes bunkói is megnyilatkoznak, p. o. a repce árát régen maximálták, a belőle készült olaj és pogácsát a sok kifakadás daczára még ma sem. Megvárják, a mig milliókat vágnak zsebre az olajgyárosok s akkor, mikor már nem lesz eladatlan olaj — akkor kegyesen kiadják a rendeletet: a *repceolaj maximális áráról*. Ne termeljenek repcét, gazdatársak, ez a mi tanácsunk!

Az ily eljárásra méltó elvezetés ugyan a nyelvenem van, tollam hegyére vehetném, de inkább lenyelem, elgondolhatja azt a t. olvasó úgy is, nem akarok imparlamentáris kifejezésekkel élni a szemlében.

Van hazánknak oly vidéke — több vármegegyre terjed ki — hol az asszonyok éppen nem akarnak semmiféle mezőgazdasági munkát teljesíteni, még most ebben a nyomoruságos háborus világban sem s számítva a hadisegélyre és egyéb apró-cseprő jövedelemre, ölbetett kézzel lesik, míg a sült galamb szájukba röpül. Ezek ellen már x-szer irtunk és irtak úgy lapjaink hasábjain, mint egyéb szak- és folyóiratokban, hírlapokban stb., stb.

Most egy jó eszmét pendített meg egy gazdatársunk: Közeledik a vetés ideje, itt van már a keverőszántás ideje, jön a sarjukaszálás, gyűjtés és hordás, esetleg a luczerna 4-ik gyapjának levétele, aztán meg lesz mindenféle más kései takarmány betakarítása, végül a szőlő-, krumpli- és kukoriczaszüret stb. őszi munka, mely eltart nálunk rendesen is november 1-ig, a mikor már csak az őszi szántások és trágyázások maradnak hátra. Most a megesappant emberi s állati munkaerővel még karácsonyig sem készülhet el minden rendesen, de hogy valahogy mégis meglegyünk, még mielőtt kopogósra fagyna a talaj, kérjük a hatóságokat, tessék hivatalosan, ha kell, karhatalommal is, kirendelni az *asszonyokat, leányokat* is — nemcsak az itthonmaradt férfiakat és suhanczokat, mint eddig — közmunkára s mint közmunkát kezelni a fenti s egyéb előforduló mezőgazdasági munkákat. Mert bizony ha erélyes kézzel, vasmarokkal nem lesznek munkára szorítva azok, kik dolgozni tudnak — ha akarnak — akkor nem lesz az idén őszi vetésünk egyharmadrész annyi sem, mint ta-

TAKARMÁNYDARA (KORPA)
TENGERICSUTKÁBÓL
a LANZ-féle örlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint KITÜNŐ TAKARMÁNY értékesíthető.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: CASE BUDAPEST.

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzínmotorok és lokomobilok.

valy s 1916 augusztus 15-ike után majd a kukoriczenyeret is megennénk — ha volna. Jó lesz már elővenni a jobbik eszünket, kedves magyar véreim!

Gazdasági levél.

Érsekujvár, 1915. augusztus 13.

Egyik népfelkelő munkásosztág vezetője írja, hogy emberei a múlt hetekben elemükben voltak, mert azt a munkát végezték ott fent Galicziában, a mit idehaza a legszivesebben tesznek, t. i. arattak, ott, hol a népesség elköltözött, vagy annyira meggyérült, hogy nincs kinek megfogni a kasza nyelét. Irja a többek között:

„Soha még ilyen szép nagyszemű s tele buzákalkászatot nem láttam, mint itt. Becsülik a termést holdankint 13—14 q-ra. A zab, árpa már silányabb s általában véve a vetés nagyon ritka. Nem tudom, mi ennek az oka. (Rossz mag, késői vetés, rossz művelés.) Hanem a földek, ott, a hol én dolgoztattam, elsőrendű fekete televényföld. Az embereim mind azon a véleményen voltak, hogy ha kapnának itt annyi földet, mint az odahaza lévő gazdaságuk, szíves-örömmel megtudnának telepedni itt. Most már másutt, sokkal messzebb más megbízatást és parancsot fogantatosítunk.“

Mig a nálunk levő orosz hadifoglyok közül sok itt szeretne maradni, addig a mi embereink között akad olyan is bőven, a ki szívesen vándorolna ki Galicziába, lennének ott is magyar telepesek, mint voltak Bukovinában a csángók. Így a háboru lezajlása után valószínűleg egy kisebb fajta népvándorlás fog megindulni s az elnéptelenedett területek lakottakká válnak ismét. A rombadőlt falvak helyét újonnan épült községek foglalják majd el és a holtak mezején új életre kel a természet.

A Nagy- és Kis-Alföld egyes vidékein fehér lepelként vonja be a felszántatlan tarlókat a tisztessé. Ha az időjárás elég meleg marad, boldogok lesznek e vidék méhészei, mert bő s valószínűleg többszörös mézszüretre lesz kilátásuk. A tarlóvirágméz jóság dolgában nemcsak hogy vetekedik az akaczmézzel, de felül is mulja azt. Hibájául — ha ez egyáltalán hiba volna — azt lehetne felróni, hogy sokkal inkább hajlandó a cukrosodásra. Ugy tudjuk, a méz iránti kereslet rendkívül élénk s a mézkereskedők a legtávolibb falvakban lakó méhészeket is felkeresik, a mire eddig még nem volt eset. A méhészeknek nem kell tehát attól tartani, hogy a mézbőség lerontja az árakat. Igaz, hogy az ezévi mézárak 50—60%-kal magasabbak a tavalyinál, de ugyan minek nem ment fel az ára? Még így is egyike ez a legolcsóbb táplálékoknak s a tejhiány miatt sok helyütt pótolja már a gyermekek uzsonnákávját. S ez a pótlék mindenesetre táplálóbb, mint a sok kézen keresztülmenő tej.

Mézünk javarésze eddig külföldre ment. Most pedig alig bírják a méhészek a belfogyasztást fedezni. Méhészetünk szempontjából ez kétségtelenül kedvező jelenség, mert a háboru után még nagyobb lesz a kereslet s ez mindenesetre jobban fel fogja lendíteni a méhészetünket minden más akciónál.

A pénzpiacot az állandó pénzbőség jellemzi. Ez mintegy természetes következménye a háborunak, mert az üzleti vállalkozás korlátolt, a nyers termények ára nagyon megszilárdult s az állam által fölvetett hadikölcsönök összegei vég-eredményében ismét a belföldi piacon maradtak, s betét vagy kölcsön visszafizetés alakjában vissza özlöltek a bankba. Az állampapírjaink árfolyama folytonosan emelkedőben van, a mit kétségtelenül újabb győzelmeink által folyton fokozódó bizalom eredményezett.

Még a kisebb vidéki pénzügyezeteknél is meg- lehetős pénzbőség uralkodik, mert egyrészt megkezdtek a gazdák a hátralékos kamatok fizetését, másrészt a felesleget betétként helyezik el. Jelentékeny kölcsön összeget is visszafizetnek.

A mai viszonyainkra jellemző eset történt egyik vidéki pénzügyezetben: Beállit egy kisgazda, s megkérdi mennyi a tartozása? Megmondják neki. Kifizetem, feleli egykedvűen. Már több mint husz éve fizetek utánna kamatot soha sem tudtam egy fillért se törleszteni. Most eladtam egy üszőt, s ennek az ára bőven kifutja.

Új kölcsönöket — főleg gazdák — alig vesznek igénybe. Birtok adásvétel alig fordul elő, s így nem kell pénz sem. A békekötés után azonban újabb fellendülés fog e téren is bekövetkezni.

Bugnak még a cséplőgépek, de bizony több gazt meg mindenféle gyomnövény magot vernek ki, mint tiszta gabonaszemet, mert nemcsak hogy tavasszal nem volt kivél gyomláltni, hanem a föld árja annyira megritkította az őszi gabonáinkat, hogy néhol alig 2—3 q termés lett kis magyar (1200 négyezögöles) holdanként. A tavaszi kalászosok is silányak, mert nem vettünk kellő időben a víz miatt, de részben az igásállatok és emberi munkaerő hiánya következtében. Sok helyt a keresztekben a felső pár és vállkék megfeketedtek és részben ki is csiráztak, de legrosszabbul néznek ki az alsó kékék, melyek kalásza a földön feküdt, ezek nem csak kicsiráztak, hanem sok laposabb helyen még a földben gyökeret is vertek, összenőttek, erőszakkal kell őket feltépni a talaj felületről, mintha szakálluk nőtt volna, ugy néznek ki. Az ilyen szalmás gabona cséplése után nemcsak sok a csirás, a puha, ázott, nedves szem, de az összes cséplési eredmény nyirkos, melyet szárogatni, forgatni, rostálni, treurózni sőt centrifugálni is kell, hogy valamiképpen piac- képes árut tudjunk belőle csinálni, különben a H. T. kényes bizományosai nem hajlandók azt átvenni, még tetemes levonások mellett sem. Hogy mennyi szem megy így tönkre, mennyi jut a polyvába, törekbe, a szalmára elkenve pépszerűen hány százalék mag jut és az ocu mily aránytalanul nagy mennyiséget tesz ki, arról csak annak van fogalma, a ki ily cséplést már végignézett. A munkáshány és a folyton megújuló esők miatt a kevés gabona szárogatása ki lévő zárva, ezen eredmény előre látható volt vidékünk egyes gazdaságaiban.

A kapások közül legjobban sikerült az idén a dohány. A kukoricza is jó termést ígér, mert hisz volt elég csapadék és a paraszt regula azt mondja, hogy ha augusztusban kap esőt a kukoricza, akkor biztosítva van hozama, már pedig ez idén volt elég eső ebben a hónapban, sőt vannak olyan lapos helyek, hol meg is áll a víz és sárgul a kukoricza. Most csak meleg kellene, hogy a kései (mert fájdalom, ilyen is van bőven) beérhessen a fagyok beállta előtt; hanem erre nincs valami sok kilátás, mert már is volt itt-ott egy kis dér. Az abnormális esztendő néhány kerti kukoriczában különösen megnyilvánult azzal, hogy a czimere is megtermékenyült és magot érlel, hisz ez néha-néha más évben is megeseik, de ily nagy mértékben mint az idén még nem láttam, pedig öreg legény vagyok már. Az is látható, hogy a cső elágazott 3—4 felé is és így a csomája persze félig sem tudja takarni az ágas-bogas gyümölcsöt. A korai burgonya igen gyenge hozatot adott, a kései még fejlődik, ez majd többet ad, csak attól félünk méltán, hogy nem lesz jól eltartható tulságos nagy viztartalma miatt, pedig nekünk nincsenek burgonya szárítók mint a német sógornak, hanem csak válogatás és nyakra-főre etetéssel segítünk némi kis mértékben a bajon.

A közötte vetemények a kukoriczában igen jól sikerültek, tök van annyi mint már évtizedek óta nem volt, a bab, borsó, lencse, csicséri borsó és lóbab is igen szépen fizetnek, a napraforgó is dusan virágzik, csak hogy a verébek mindjárt rá kapnak. Ezen ugy kell segíteni, hogy ha az ember látja, miszerint egy-egy szemét már kóstonlat a veréb, levágja a tányért és száraz padlásra — melynek ablakain a hivatlan vendégek ellen sodronyszövet van — elhelyezi, itt utánérk a napraforgó mag és baromfiaink részére igen jó téli edelt képez, mely a tojás hozamot is növeli. De ki is lehet e magot preseltetni, igen jó tiszta olajat ad és az olajpogácsája sem megvetendő takarmányféle, ez is jó a tyukfiaknak. A kerti veteményekből a dinnye itt kevés és nem is valami izletes, igaz a szomszédban Sók-Szelőcze, Farkasd, Negyed, Zsigárd stb. falvakban szántókon is termelik a silány sárga kásás feléket, ebből van is elég, de hát a kolera miatt nincs nagy keletje a piacon, inkább a jól sikerült szilvát meg a nyári körtéket fogyasztják népeink. Paradicsom is lesz elég, csak hogy a borult időben nehezen érlel meg, azért is sokkal drágább mint máskor ilyenkor szokott lenni. A sárgarépa, petrezselyem nem sikerült ugy mint máskor. Kár, hogy erőfelel nem termelnek tarlórépát, az idén ugyan jól sikerült volna. Van azonban közben muhar és csalamádé tarlóveteménynek, ezek is elég jó

hozammal kecsegtetnek. A répák is jók, de igen kevés ez évben a cukorrépa, mi az áldatlan gazdasági viszonyok között nem is csoda. Gyümölcs, szőlő, vidékünkön csak kertekben van, közép termést ad. Ott, hol permeteztek kellőleg, jó szőlő is lesz, ha tud érni, meleg kellene neki. Dió van legtöbb az idén. A káposzta, fenti községek főterménye, jól sikerült.

A vadászat már vigan folyik, már a nyulakra is megkezdődik 15-én. Fogoly szépecskén van, de még sok az igen apró, bizonyosan kései költésből eredők, mi a vizenyős tavaszunknál nem csuda. Nyul is valószínűleg elég bőven leend, mert hisz a múlt évben nem lötték egy ki a tapsi-füleleket mint máskülönben szokták.

Az orosz foglyokat itt is használták s a hol jól bántak velük és elegendő s jó élemezésben részesítették őket, ott jól is dolgoztak, de a hol embertelenül viselkedtek velük szemben, ott nem akartak dolgozni. Például hallom egy előjáró eseléd (valami csész vagy gazda) még fel is pofozta szegény védtelen embereket s ütötte őket. Egyszer azonban megjárta. Egyik gazdaságot idegen kocsin hajtott arra, hol árpát arattak s látta, a mint éppen képentőrült egy orosz ez a brutális ember, hát rákiáltott messziről: „Ne üzd a muszkát!“ A felvigyázó fráter azonban nem ismervén meg a tisztet, vissza kiáltott: »Kuss!“ Persze ennek sem kellett több, keresztül az árpán torony iránt odahajtatott az arató foglyok közé, fülön ragadta a felvigyázót, két jó nyakleves mellé egy pár botütést is elhelyezett a kimondhatatlan fertályára és legazembe rezte alaposan. A foglyok igen hálások voltak, azóta jól dolgoztak, az előjáró eseléd pedig tőlük el lett helyezve. Nem ártana a dühbe guruló magyaroknak megdondolni, hogy a védtelen foglyok is emberek s ha mi rosszul bánunk velük, ne várjuk, hogy a mi Oroszországban levő véreinkkel emberségesen bánjanak.

Drágaság nálunk is van, a tojás 7 krajczár, azaz tízennygy fillér, s alig kapni, hisz nem csoda, mikor alig van egy-egy háznál 3—4 tyuk; szóval a baromfitenyésztés vidékünkön igen silány, de a sertés tenyésztés sem sokkal külön.

Visszaemlékszem a hatvanas évek végére, mikor a 66-ik háboruk után sok lett a szegény ember s megcsappant a lóállomány, ugy hogy a legtöbb kisgazda egyesben járt, s dolgozott parányi földcskéjén. Most is rohamosan szaporodnak az egyes fogatok, sőt már vidéki egyes bérkocsik is vannak. Persze a fuvar duplájára emelkedett. Azután előkerültek a lomtárbói a régi ugynevezett kórdék, v. kárék, kétkerekű kocsik, melyeket ember (most jobban mondva asszony) huz, néhol Kun László szekereinek is hívják. Ezen az emberkinzó alkotmányon vontatja le a néber kis termését a szántóról. Azt mondják, ha nincs ló, számár is jó, de ha ez sincs, maga az ember az igavonó.

A tehénállomány is megcsappant, még falu- helyt olyik községben alig lehet drága pénzen kapni tejet — az sem kóser, mert alaposan meg van keresztelve. Tehén helyett már nem egy udvarban láttam kecskét, azt veszem észre, a kisgidákat most nem ölik le pecsenyének, hanem felnevelik, hogy legyen tejelő állat, mert a kecske a szegényember tehene. Így segít magán, aki még tud.

Kivél, mivel, hogyan vetünk ösztit az idén, azt a jó Isten tudja, az megoldatlan kérdés ezidáig. Várjuk a békét!

Andor András.

Felhívás t. olvasóinkhoz! Adakozzunk a nemzeti áldozatkészség szobrára!

Egypikkelyes lemez legkisebb ára	2 K
Ugyanezen lemez legkisebb ára czimmerrel magánosoknak	25 »
Ugyanezen lemez legkisebb ára czimmerrel családok részére	50 »
Nagy lemez legkisebb ára czimmerrel magánosoknak	100 »
Nagy lemez legkisebb ára czimmerrel családok részére	200 »
Egy darab nemzeti áldozatjelvény ára	2 »

A háboruban hősi halált haltak özvegyei árváinak, valamint a rokkant katonák felségélyezésére irányuló ezen gyűjtés összeget méltóztatnék közvetlenül »A Nemzeti Áldozatkészség Szobra Végrehajtó Bizottsághoz« beküldeni (Budapest, Képviselet-ház), de kiadóhivatalkunk is készségesen közvetíti a kegyes adományokat.

Hazafias tisztelettel
a „GAZDASÁGI LAPOK“
kiadóhivatala.

(Budapest, VIII., József-utca 15.)

A világháboru nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével.

Irta: Löherer Andor.

Anglia hitelműveletei. Nemzeti vagyona 393 milliárd korona.

1914 augusztus 6. A lapok »a világ uzsorásáról« irnak, amidőn a háboru véssze fenyegetett, amikor Belgium semlegesége megsértésének ürügye alatt *Edvard Grey* Németországnak megüzeni a háborut, amikor pedig igazában az entente hatalmak előzőleg maguk Belgiumon át akarták Németországot megtámadni. Anglia pedig ezen a réven a már eddig is mindenkor bevált módszerével kívánt jó üzletet csinálni. Anglia először a vad, felkészületlen, fegyvertelen népeket, azután a félvadakat, a hindukat, arabokat, burokat s a mai gyarmatokat támadta meg, kirabolta, aztán igájába hajtva kiuzsorázta. Így lett a világ legelszántabb és legvakmerőbb kalóza, a lelelketlenebb rablója és óriási tőkevagyonával kiuzsorázója több mint 350 millió népnek.

Az így rablott és kiszarolt óriási vagyonok milliárdokkal gazdagította az angolt, amely rengetegül szaporodó nagy tőkének a lehető legnagyobb és állandó jövedelmeztetésére azután mindenféle fényes vállalkozásokat léptetett életbe az egész földkerékségén.

A külszínt, a látszatot eme kegyetlen kiszipolyozáshoz, mindenkor megtalálta a fedő, alkalomszerű, hazug álarcát.

Önzetlen, kultur munkának hirdette a legszembeötlőbb rablást is. Ájtatos, de álnok szemforgatással, kikémlelve a legjobban jövedelmező üzleteket, mindenre reá tette kezét s kalmár-plajbásszal a kezében vetett számadást mindenféle hódított területeken megszerezhető üzletek hasznairól.

A templomban is üzér maradt. A piramisokat is felkutatta, s a felhalasztás ürügye alatt, ama kincseket érő régi maradványokat, a civilizáció triumfusával rabolta el és gyűjtötte össze Londonban.

Végül az egész világ kiszarolására szervezkedett és elrabolta a világ szabad tengereit s egyeduralmát honosította meg mindenfelé.

1914 szeptember 22-én arról értesültünk, hogy Angliának eddig hetenként 90 millió Mk került a háboru. Ezen az alapon az egy évi háboru 4680 millió Mkba kerülne, ami pedig 5616 millió korona.

1914 szeptember 28-án a »Financ. News« Angliának háborus kiadásait hetenként 118 millióra mondja és így ez már 6136 millió korona volna.

1914 november 5-én az angol kormány egy 200 millió font = 4800 millió koronás kölcsönt kibocsátását készíti elő, 4%-os alapon, 10 éven belül pari visszafizetéssel.

1914 november 21-én a londoni bankbukások folytán 7 londoni cég kénytelen felszámolni, mert július végén vállalt kötelezettségeknek nem képesek eleget tenni. Igen sok bankcég küzd hasonló nehézségekkel.

Az új kibocsátásra kerülő hadikölcsön 350 millió font, azaz 84 milliárd korona.

1914 szeptember 7-én *Lloyd George* az alsóház egyik ülésén hevesen megta madta a bankokat, mert az ő céljaira nem bocsátották tőkéiket rendelkezésére.

1914 október 16-án Anglia már Amerikában keres 100 millió dolláros — tehát 500 millió koronás kölcsönt. Itt az Achilles sarka.

1914 október 19-én az angol kormány már augusztusban 30 millió font St., tehát 720 millió korona kincstári váltót helyeztet el az angol közönség körében.

Ugyanekkor a bankokat is kényszerítette 23 millió font kincstári utalvány átvételére, ami 552 millió korona. Ebből 24 millió korona Belgiumnak fizetett volna ki, de a megmaradt 528 millió korona kevésnek bizonyult a hadi kiadások fedezésére, további 15 millió fontot = 36 millió koronát, bocsátott ki.

Ezen egész kölcsön = 1 milliárd 632 millió koronát teszen.

1914 október 30-án a parlamentben a kormány 100 millió font St. hadikölcsönt fog követelni = 2400 millió korona.

1914 november 3-án újabb 200 millió font St. 4%-os hadikölcsönt bocsátanak ki, 10 év múlva alpari visszafizetéssel = 480 millió korona.

1914 november 15-én *Carlyle*, Anglia bukásáról cikkezik. »A hűtlen politikusok, képmutatással, az ált. rossz gazdálkodással, a durvaság és hitetlenséggel növelik bűneiket.«

1914 november 21-én, az olvadó milliárdok megmentésére az üzletet legfőbb helyre helyező angol kalmár hamarosan stornirozni fogja a világháborus üzletet, mihelyt a béke a jobb üzletnek fog bizonyulni s amikor az ir, az indiai, a bur háborgás leküzdéséről van szó.

1914 december 5-én Amerika 1000 millió font St. = 240 milliárd korona kölcsönt hitelezett Angliának. Az amerikai papírok értékesítésének megakadályozása végett nem nyitották meg a londoni értéktöszdét...

1914 december 7-én az angol bank 8 millió font St. aranynak a beutalása ellenében 12 millió font orosz kincstári utalványt számítol le s így az orosz kormány összesen 20 millió font St. követelése lesz az angol banknál = 480 millió korona.

1915 január 27-én az angol pénzügyminiszter mérlege szerint anglia

hadikiadásai 15.3 millió font hetenként. Az eddigi összes kiadások 207 millió font = tehát összesen 4938 millió korona.

1915 január 27. Az angol kormány — az összes angolországi tulajdonban lévő tőkéket állami felügyelet alá helyezi, hogy a háborunak a lehető legnagyobb gyorsasággal végét vesse és ezzel meggátolja Anglia nagy fölhalmozott tőkéinek meddő elfecsérlését. A vezéreszme az, hogy az orosz valuta rendkívül alacsony árfolyamát Franciaországban és Angliában felverjék s hogy pénzkivétel nélkül, orosz kölcsönt szerezhessenek a szövetséges országoknak.

1915 február 18. Anglia, ha szükségessé válna, Oroszországnak Franciaországgal 25—25 millió fontot készen tart, ez 50 millió font = 1200 millió korona.

1915 január 26. A »Times« megállapítja, hogy a háboru évi 600 millió fontba = 15 milliárdba kerül. Az évi tőkeképződési felesleg azonban évi 300 millió fontra rug = 7200 millió korona, tehát a kormány helyesen jár el, midőn minden pénzt a háboru céljaira tart fenn és a külföldi kibocsátásokat eltiltja.

1915 március 4. Az angol kormány 250 millió font = hat milliárd újabb kölcsönt kér a parlamenttől.

1915 május 4. Anglia hadikiadásai augusztus 7-től április 15-ig 600 millió font = 1440 millió korona. Április 18—24-ike közötti héten a kiadás 18 milliót tett = 43.2 millió korona.

1915 március 30. Az új angol kölcsön összege 400 millió fontot = 9600 millió korona, a mit májusban fognak kibocsátani.

1915 május 6. *Lloyd Georg* kincstári kancellár a háborunak még egy évre terjedő kiadásait 1132 millió fontban mutatja be = 27.168 millió korona, a miből 270 millió fontot új adókkal lehet fedezni, tehát 862 millió font szorul fedezetre = 20.688 millió korona.

A kamatok és szállítási díjak körülbelül 350 millióra rugnak. A külföldi vételekre 350—450 millió fontot kell szoritani.

A deficit eltiúntetésének egyetlen módja a papírpénz kibocsátása. Az egyedül helyes eszköz azonban: az ország megtakarított vagyonhoz folyamodni. Ez a bejelentés nagy nyomottságot idézett fel Angliában.

A behozatal 1915-ben 484 millió fonttal mulja felül a kivitelt a tavalyi 130 millióval szemben a tett bevásárlásokon kívül, a mi 350—450 millió fontra mehet.

1915 június 1. *Mac Kenna*, az új angol pénzügyminiszter hosszasan tanácskozás után a háboru céljaira 500 millió font azaz 12.000 millió korona új hadikölcsön kibocsátását tartotta szükségesnek július havában; mert a kincstári jegyek kibocsátása már nem elegendő az óriás mértékben növekedő hadiköltségek fedezésére.

A »Banca d'Italia« is kötelezte magát aranykészletét az Angol Bank rendelkezésére bocsátani.

1915 június 1. Anglia garanciát vállalt Olaszországnak Amerikában lövészer beszerzésére 500 millió font = 12.000 millió K kölcsönéért. Olaszország 5000 millió lira kölcsönt kap és 300 millió lírát Amerikában élelmiszer beszerzésére. Franciaország több nehéz Creusot-ágyut szállít Olaszországnak.

1915 június 22. *Mac Kenna* a kölcsönbill beterjesztésnél a deficitet 334 millió fontban mutatta be = 7976 millió korona és a további deficit június 19-én 184 millió font = 4416 millió korona kincstári jegyeket 48 millió fontban = 1052 millió korona és kincstári billeteket 235 millió fontban = 5640 millió koronát adtak ki. Ez adósságok összege 640 millió fontra emelkedik = 15.000 millió koronát illetve a délafrikai hadikölcsön levonása után: 597,448.000 fontot teszen = 14.338,752.000 koronát.

A fenti 518 millió korona deficittel szemben a kormány az angol banktól 120 millió font = 2880 millió korona kölcsönt vett fel, de ezt most az aranytartalek és a váltóárnyom megtartása érdekében vissza kell fizetni.

Minthogy a kiadás a bevételt naponként 2.5 millió fonttal = hat milliárd koronával mulja felül, új eszközöket kell teremteni.

A közönség kölcsönözze most már a pénzt, — a mit a kormány ne legyen kötelezte, a háboru folyamán visszafizetni.

Ezenkívül a kormánynak sok 100 millióra van szüksége, de ezt aligha kapja 4.5%-nál olcsóbban. Magántulajdonban: 300—400 millió font consol van = 7.6 milliárd koronától 9.6 milliárd koronáig, tehát 400 millió font. 9.6 milliárd korona új kölcsönt jegyeztetne új consolokban. A képviselők ezt a kölcsönt az adófizetőkkel szemben a legborzasztóbb valaminek tekintik, a mit a kormány valaha előterjesztett, mert alássa Anglia hitelét és borzasztó nyomort hoz különösen a munkásságra. *Mac Kenna* 1000 millió fontot fogadhat el = 24 milliárd koronát.

1914 december 7. Több angol lap közli, hogy a legújabb angol kölcsönt nem a betevők adják össze, hanem a jegybank nyomdájá.

1915 július 29. Amerikában *Pierpont Morgan* vezetésével 18 amerikai bankház, még pedig 3 Csikágóban, 2 Bosztonban, 13 New-Yorkban 26 milliárd dollárral szövetkezett = 130 milliárd korona együttes működésre, de az aranykölcsönt csak 3% diságióval tudják — a londoni váltót — New-Yorkban elhelyezni. Ez az aranytröszt finanszírozza Anglia pénzügyeit.

A világ legelső bankárja idáig jutott.
(Folytatjuk.)

Saját földjén kockázat nélkül

győződhet meg arról, hogy a

CATERPILLAR motoreke

jelentékenyen olcsóbban és gazdaságosabban dolgozik, mint bármely más géperegő szántókészlet, mert komoly vételszándéku nagyobb gazdaságoknak hosszabb idejű próbaszántásra szállítjuk.

A hazai viszonyoknak megfelelőleg tökéletesített 1914. évi Caterpillar a legválogatottabb, kopásnak ellentálló speciális anyagokból, rendkívül szolid kivitelben épül s így a tartósság és üzembiztoság szempontjából is megfelel a legmesszebbmenő kívánalmaknak s karbantartása elenyészően csekély költséget igényel.

HOLT CATERPILLAR COMPANY
VEZÉRKÉPVISELETE:
BUDAPEST, V., HOLD-UTCZA 5.

Visszásságok a szőlőkezelésnél.

Irta: Halász Lajos.

Az utóbbi 4—5 év abnormális időjárás hatása alatt tapasztalható sok olyan munkálat végzése, a melyek méltán megérdemlik, hogy azokkal foglalkozzunk. Különösen érdekes, sőt a jövőre erősen kiható visszasságok mutatkoznak a pótlást illetőleg, azonkívül a peronospora elleni védekezés terén is sok abnormalitással lehet találkozni.

Általánosan ismeretes, hogy a kedvezőtlen időjárás következtében az utolsó években a zöldoltványok oly silány eredménnyel jártak, hogy a szőlőgazdák hajlandók voltak az egész eljárásba fektetett bizalmukat elveszíteni. A helyett azonban, hogy a tulajdonképpeni ok után kutattak volna, egyszerűen az oltványokban, illetve az amerikai vesszőkben lett keresve a hiba. Határozott panaszok hangzanak, hogy a mai napon elterjedt amerikai vesszők nem felelnek már meg a célnak stb. Sőt egyes szőlőgazdáktól hallottam már azt is, hogy az oltványoszlók kora már lejárt; s a szőlők más alapra kell hogy helyeződjenek.

Szerintem ezen szerteágazó nézetek és vélemények kiindulási pontja egyedül az, hogy a szőlőgazdák tulnyomó részben még mindig nincsenek tisztában az oltványoszlók természetével.

Nagyon gyakori a panasz, hogy az oltványoszlókból évenként nagy mennyiségben pusztulnak el a tőkék, az utánpótlás rendkívül nehézkes, a tavaszi fagy iránt érzékenyebbek stb. Nem akarom ezen felsorolt panaszok mibenlétét itt tárgyalni, illetve reámutatni azon hiányokra, melyek ezt előidézték, hanem csak a főbb mulasztásokat s azokat is röviden.

Hogy oltványoszlóink oly nagyarányu hiányokat mutatnak évről-évre, azt a helytelen anyag megválasztás, talaj előkészítés rendetlen kezelésén kívül a zsaroló-metszésben kell keresnünk. Sokszor volt alkalmam már a nyilvánosság előtt reá mutatni arra, hogy micsoda helytelen dolgot követ el a szőlőgazda akkor, a midőn a tőke erejét meghaladó termés elérése után törekszik. Többször volt alkalmam reá mutatni arra is, hogy oltványoszló még a leghelyesebb kezelés mellett is bizonyos százaléku évi pótlásnak van alávetve. Sőt határozottan kimondottam több alkalommal, hogy oltványoszló, még a legkedvezőtlenebb viszonyok és a legszakaszerűbb kezelés mellett is oly hosszú életű, mint az európai szőlő még megközelítőleg sem lehet. Ugyancsak többször hangoztattam azt is, hogy az oltványoszlók tápanyag dolgában határozottan követelőbbek, vagyis azokat erősebben kell trágyáznunk. Nem érthetek azonban mindezek dacára sem egyet a szőlőgazdák azon állításával, mintha az oltványoszlók ideje lejárt volna, illetve azzal már foglalkozni sem volna érdemes.

Elismerem igenis mindenekelőtt azt, hogy az oltványoszló pótlása különösen az 5-ik évtől kezdve nagy nehézségekbe ütközik; de nem lehetetlen. Nem tudom semmi körülmények között sem helyeselni azért senkinél, hogy a pótlásokat Othelloval vagy egyszerűen bujtás vagy döntéssel végeztesse.

Nem áll semmi körülmények között sem az, a mi az Othello tulajdonságairól a szőlőgazdák tekintélyes körében el van terjedve. Nem áll az, hogy a filloxerának ellentállna, ugyancsak nem áll az sem, hogy a peronospora nem támadja meg. De végeredményé-

ben nem áll az sem, mintha termése jóminőségű vörösbort szolgáltatna.

Viszont az egyszerű bujtás vagy döntés által korántsem legyünk csalóka reményben, mintha az ilyen európaivá vedlett tőke, mert az amerikai távortartotta tőle a filloxerát, nem pusztulna vagy nem támadtatná meg a filloxerától.

A pótlások nem sikerülésének egyik sarkalatos hibája az, hogy a hiányzó tőke silány minőségű (II. osztályu sima) amerikai vessző lesz ültetve s fejletlen korában beoltva. A pótláshoz más vesszőt a legjobb minőségű gyökeres vesszőn kívül soha sem szabad felhasználni; s azt sem mindjárt az első, hanem csak a második évben beoltani.

A fagy iránti érzékenysége tény, hogy az oltványoszlóknak nagyobb, mint az európai szőlóknak. Éppen azért oltványoszló minden körülmények között befödendő télire, viszont a tavaszi fagy ellen pedig sikeresen lehet vagy a korai vagy a kései metszéssel védekezni.

A peronospora ellen a mostoha rézgálicz beszerzési viszonyok hatása alatt annyi mindenféle védekezési anyag lett felkarolva, hogy azoknak csak felsorolása is hosszadalmas. A legáltalánosabban el volt terjedve a timós és konyhasó egyszerű vizes oldata s abból 2—3 százalékos erősségű szerepelt leginkább.

Sajnos, a rézgálicz a folyó év folyamán nem csak hogy nem volt kapható abban a mennyiségben, mint ahogy szükség lett volna s abban az árban, ahogy azt már megszoktuk beszerezni normális körülmények között, de még drága pénzen sem volt a legtöbb esetben vehető.

Daczára ennek, határozottan azt kell mondanom, hogy mindazon védekezési anyagok, amelyek akár kisebb, vagy nagyobb része nem réz tartalmu, ugy annak hatása a peronospora ellen, ugyszólván a nünávi határos. Holmi timós vagy konyhasóval való kísérletezésnek tehát abszolote semmi reális alapja nincsen.

Mindezeket pedig azért tartottam szükségesnek elmondani, hogy kinek-kinek már most legyen alkalma gondolkozni és gondoskodni a szőlőjébe szükséges pótlóanyag beszerzéséről, de leginkább azért, hogy ezen pótlási mód elterjedését, mint helytelent, amennyire lehetséges megakadályozni lehessen s végül, hogy a szőlőgazdák egyeteme lehetőleg már most törekedjék illetékes helyen odahatni, hogy a folyó évi eseteken és eredményeken okulva, intézkedés történhessék idejében a kellő mennyiségű rézgálicz előállításáról.

Téli háztartásra néhány tanács.

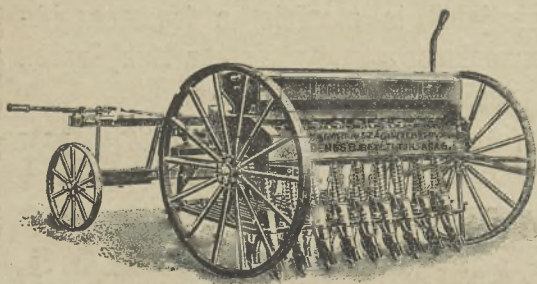
Irta: Özv. Bozán Andorné.

Mindig és mindenütt azt olvassuk, hogy takarékoskodni kell mindenben, mert a magas árak, illetve pénzünk vásárlási képességének csökkenése miatt, szükségleteinket a legszűkebbre szorítsuk össze. Az élvezetek egy részéről mondjunk le, a ruházatban legyünk egyszerűek, ne költsékezzünk haszontalanságokra és felesleges pénzkidobásoktól óvakodjunk, még a fűtés és világításban is takarékoskodjunk. Mindenek felett a gyomor az, melytől a legtöbbet kell megvonnai, ha nem akarunk adósságba keveredni. Nem mondom azt, hogy koplaljunk, hanem érjük be kevesebb tal étellel, mondjunk le a teljesen felesleges oszonnakávról és az éppen olyan felesleges tiszóirairól is, mert utig elég háromszori étkezés napjában, reggel, délben, este.

Az ételnemüekben is a legolcsóbbat, de táplálót, egészségeset válasszuk és arra törekedjünk, hogy mindent akkor szerezzünk be, mikor legolcsóbban jutunk hozzá. Emancipáljuk magunkat a drága melegágyi és üvegházi gyümölcsök és zöldségféléktől, ne vásároljunk olasz terményeket, nemcsak azért, mert haragszunk a hit-szegő taliánokra, hanem pénzünket kár volna hitvány külföldi portékáért kidobni, mikor nem-sokára rá már jó hazai félélt is kaphatunk olcsóbban. Nem kell primeuröket vásárolni, hanem mindent akkor, ha olcsóbb. Lám a paradicsom elejével egy korona kilója, aztán már — majdnem minden évben — lehet öt-hat fillérjével is kapni. Akinek van kertje, az természetben benne mindent, ami csak kell a háztartáshoz, így legolcsóbban jut mindenhez, kiadás nélkül, mert azt a kis kerti munkát szórakozásból, szabad idejében elvégzi maga a háziasszony is a mindenest leánnyal. Én is hozzá akarok járulni a takarékoság terjesztéséhez, azért néhány eltevési módot leírok az alábbiakban, melyek még nem közismertek, talán a t. olvasónók között akad, ki tanul belőlük.

Az asztali tők egyike a legszivesebben fogyasztot főzelékeknek. Némely vidéken mint sült tők is kedves eledel. Aránylag nagyon olcsó portéka, ami emberfej nagyságu, faluhelyen öt-hat fillérért kapható, sőt ugy nyár vége felé még a városi piacokon is olcsón vesztegetik. El lehet ugyan tenni a tőköt egészben is, különösen jó hűvös pinczében eláll hónapokig is, ha csutkájánál lepecsételjük, ugy fagymentes helyen eláll legalább ujévig. Tekintve, hogy már ösztótóra drágulni szokott, ajánlható a kései fajta tenyészése gazdáinknak, mert míg csak gyengébb derek vannak, rajt lehet hagyni a tőköt indáján, egy-két fokos hideget kibír baj nélkül. Ilyenkor piacra hozva jól jövedelmez. A pinczében vagy rakványban (prizmában) elraktározott tőköt, rendszerint karácsonyig, vagy különös jó esetben január végéig is árusíthatjuk, vagy felhasználhatjuk emberi tápláléku, mikor is már ritkaságszámba menven, szépen lehet belőle pénzelnni annak, ki közel van a városi piacchoz. Azonban az előrelátó gazdasszony nem bizza a bizonytalan pincére leendő élelmiszerét, kivált városban, hol helyszüke miatt ugy sem lehetne sokat a fa és szénraktárul szolgáló pinczében elhelyezni, hanem konzerválja a tőköt, ugy hogy a következő termésig legyen családjának minden héten egyszer speciális magyar izletes főzelékje. Az eljárás következő: A tőköt nagysága szerint négy-hat vagy nyolcz darabra vágva meghámozzuk és legyaluljuk, ugy mint a főzeléknek szántat szokás, azután szitára rakjuk tiszta fehér terítővel letakarjuk s alatta egy kis darab kénzalagot vagy rudat (Einschlag) meggyújtunk, hogy szép fehér legyen, t. i. a kén füstje halványító hatással bír. Igy hagyjuk, míg a kénnek füstje van. Persze vigyázni kell, hogy közel ne jöjjön hozzá gyerek, mert a kén füstje fojtó. Mikor a kén elégett, levesszük a takarót, besózzuk jó erősen a tőköt s állni hagyjuk. Ezalatt gyengén ecetes vizet forralunk, melynek minden tíz literjéhez egy mokka kanálnyi szalicilsavat teszünk. Felforralás után teljesen ki hagyjuk hűlni e folyadékot. A tőköt a sóból kiszedve, most már bőszáju beföttes üvegekbe rakjuk (olyanba, mint az uborkát szokás) hét-nyolcz cm. vastag rétegekben. Minden réteg elhelyezése után annyi kihült ecetes vizet teszünk rá, hogy ellepje a tőköt teljesen. Mindaddig folytatjuk ezt az eljárást, míg meg nem telik az üveg, aztán hólyagpapírral jó szoroson lekötjük. Használat előtt ezen tőköt az üvegből kivéve egy óra hosszáig kell hideg vízben áztatni s levét jól kinyomkodva, csak aztán lehet ugy elkészíteni főzeléknek, mint a tőköt rende-

Sorbavető és mütrágyaszórával egyesített

VETŐGÉPEK

ekék, szecs kavágók, mezőgazdasági gépek.

Álló köves darálók

köveket sohasem kell élesíteni! Óriási teljesítő képesség! Csekély erőszükséglet! Waterloo nyersbenzolmotorjainkkal üzemen tarthatók! Kérjen árjegyzéket és ajánlatot.

DÉNES B. BETÉTITÁRSASÁG Budapest, VI., Vilmos császár-út 61/g.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre 10 kor.
Fél ” 5 ”

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkkért az utannyomás joga fentartva.

TARTALOM.

Karcolatok és képek a tescheni főhercegi uradalom állattenyésztéséről. — e. Dorner Béla	185
Kérdések és feleletek	136
Kérdések: Tejszövetkezeti ügyek rendezése. N. N.	
Feleletek: Sülődíszítés. Véghe Kálmán Mátyás.	
Tyukászat felállítás. 1. Kassai 2. L. P.	
Kisebbszaki közlemények	187
Hírek	187

velünk, a »negyvenkettőtől fölfelé« összeirt öreggekkel, ha már majd nekünk is el kell mennünk, legalább nem marad titokban, a szekrény egy fiókjában elfeledve azon anyag, melyet a régiebb és jobb időkben, a békés és boldog kultur munkák idején összegyűjtöttünk.

A tescheni főhercegi uradalom nem ismeretlen a magyar intelligencia előtt. A hírneves és eddig fölül nem mult »tescheni vajról« még a laikus is ismeri az uradalmat, azt pedig, hogy az a mostani hadseregfőparancsnokunknak, — különben a magyaróvári és főherceglaki (azelőtt bellyei, baranyamegyei), azután a Kárpátokban levő véghelesi uradalmak tulajdonosának — Frigyes főhercegnek tulajdonát képezi, szintén sokan tudhatják.

A tescheni uradalom nemcsak azért, de más okból is hírneves, arról ugyanis, hogy első Ausztriában, mely áttért az »intenzív legelőgazdaságra«, hallgatott a *dr. Falke Frigyes* lipcei egyetemi tanár által Németországban propagált és szépen elterjedt legújabb mezőgazdasági üzemágra; szakított azon régi állattenyésztési dogmával, hogy intenzív marhatenyésztést csak *istállózással* és forszírozott *abrak-etetéssel* lehet jövedelmezően üzni és hogy a legeltetés: az nem szükséges. Most Teschen is »visszatért a természethez«, az állatok természetes, edzett neveléséhez. Mig azelőtt istállóban »melegágyban« nevelte és tartotta az állatit, a drága fejősmarháit, addig most tavasztól késő ősziig, éjjel-nappal legelón tartja azokat, pásztor nélkül, magukra hagyatva, a drótkerítéssel bekerített »koppel«-okban (legelőszakaszokban) és mig azelőtt két tehenes is aggódva vigyázott a borju születésénél, addig ma a tehén a hűvös tavaszi vagy késő őszi esős, hideg, szeles éjszakákon minden emberi segítség nélkül magárahagyatva elli meg a borjuját, mint az ősi vadmarha a vadonban.

A »*természetes tartás*« az eddigi tapasztalatok szerint nagyon jól bevált Teschenben. A tuberkulózis, a meddőség, a borjupusztulás és sok más — az istállózással járó szervi baj — megszűnt, az állatok hozzászoktak a szabadban való tartáshoz, a sok járkálástól szép izmokat, a hűvös szelektől tömöttebb szőrövetet, a jó levegőtől egészségesebb tüdőt, jobb szívműködést, *jobb étvágyat kapnak*, a bikát jobban keresik, a meddőségi % csökkent, az ellési % emelkedik, a borjupusztulás %-a erősen csökkent, egyszóval az állatok egészségi állapota igen szépen megjavult, vele a *tejtermelés is értékesebbé vált.*

Nem fejnek ugyan többet, mint az istállózásnál és az abraktakarmány etetésénél, de a tej és a legeltetés által *olsóbban produktívák*, másrészt pedig azért értékesebb a tejtermelés, mert a tejben nagyobb a *zsírtartalom* és a *tej aromikusabb*, mint az istállóit tej, ez pedig Teschenben, hol a tejből vaját készítenek: nagy szó.

Az állattartás az intenzív legelőgazdasággal — *olsóbbodott.* Tavasztól ősziig az istállók kiürülnek, tehen, borju, növendékmarha odakünn van a legelón éjjel-nappal. A teheneseknek nem kell a zöldtakarmányt kaszálni, behordani, etetésre előkészíteni, kitrágyázni, tehenes, béres és az igásfogat más munkára lesz felhasználható. Az állatok — tüskésdróttal bekerített — legelő-

szakaszokban élnek magukrahagyatva messze a majortól, hol legelnek, járkálnak, elmennek az itatókhoz, nincs velök senki, csak naponta kétszer mennek oda a tejhordófogatok a *fejő asszonyokkal*, hogy a tejet kifejék és kannákba gyűjtve elszállítsák.

A legelón deszkából épített fejőpajták vannak, hogy ha esős az idő, úgy a korlátok közé bete-relt teheneket tető alatt fejjék meg, de szép időben a fejés a szabadban történik, a pajta közelében. A tehén megáll magától és ha kifejték, csendesen tovább ballag Természetesen az állatot ehhez hozzá kell előbb szoktatni és eleinte van néhány állat, melyet meg kell fogni kötelén, hogy megálljon, de a jó bánásmóddal csakhamar betanulnak kivétel nélkül. A vad, rosszindulatú állatot, mely az üzem menetét megzavarná: eltávolítják és kimustrálják, mivel egy ilyen állat hátráltatná a dolgok sima menetét.

Az állatok mind jó kondícióban vannak, ke-fét, vakarót nem látnak addig, míg késő ősziig a legeltetési időszak után újra istállóba nem kerülnek. Egy-egy eső mossa őket tisztára és ingyen végzi el azt, a mit a tehenes, illetőleg a »tehenesnek« végeznének. Itt ugyanis legnagyobb részt asszonyok vannak cselédsorban, mint rendes konvencziós béresek. Teschen vidékén (lengyel-német keverék) ugyanis a köznépférfiak a nagy vasgyárakban (Ustron) és kőszén-bányákban keresnek nagy napszámot, gazdasági munkára és cselédnek alig állanak be. A nagy férfimunkáshiányon úgy segítenek a birtokosok, hogy az asszonynepséget alkalmazzák a gazdaságban cselédnek, úgy hogy nemcsak a fejést, állatapolást végzik el, de még a zöldtakarmánykaszá-lásnál, szénabehordásnál is láttam asszonyokat dolgozni.

Bizony példát vehetne róluk a mi dunántúli és alföldi népünk és uradalmi cselédségünk »fehérsége«. Mult év nyarán egyik alföldi állami uradalomban voltam kirendelve gazdasági helyettesítő szolgálatra és mikor a katonai behívások miatt folyton nagyobb bajba kerültem a férficseléd hiánya miatt, a nagyobb tehenészetnél egy korona pótdíjat adtam a »katonazöldvényeknek«, hogy berukkolt tehenesférjeik helyett legalább a fejésnél segédkezzenek, de alig kaptam 1—2 asszonyt, nem akartak reá vállalkozni, de még más gazdasági munkára sem igen jöttek napszámba, addig, mig erősebb rendszabályokat nem helyeztem nekik kilátásba.

Viszont, mikor a bereg megyei nyári munkásokból (kik hat hónapra jönnek az uradalomba) folytonosan vitték a férfiakat, a Gát és Derczen községi erős természetű magyar leányokkal és asszonyokkal csépeltem, kévét hanyattam, szeke-ret rakattam és legnagyobb meglepedésre ve-gézték a férfi munkáját, sőt ezen bereg megyei magyarok »fehérsége« egész jól pótolta az oda-való ruthén férfinépség gyengébb természetű embereit.

Nehogy azonban valamelyik t. olvasót két-ségbe hozzak a tescheni legelők minősége felől és nehogy a mi magyarországi legelőink állapota-val próbálja meg az összehasonlítást, sietek kijelenteni, hogy az uradalomnak ezen állattenyésztési üzemre történt áttérését előbb a *legelőjavítási munkák*, illetve új *legelők be-állításának* kultur munkálatai előzték meg.

Természetes, hogy csak intenzív művelt, trágyázott és fűmagvak vetésével beállított mes-

Védőoltóanyagok

lépfene, sertésorbanócz, serozegő üszök, gümőkór stb. ellen.
RAPID SERUMOK
lépfene, sertésorbanócz, serozegő üszök, sertésvész, vérhas, fertőző tüdőb, baromfi kolera, mirigykór stb. ellen.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT ÁLLÓ LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE

000 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG 000

BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCZA 18/b.

Sürgőnyczim: Vaccin Budapest.

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Serumos kombinált oltóanyagok fertőzött állományok és gyógyító oltóanyagok beteg-állatok kezelésére.

Kívánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

Karcolatok és képek a tescheni főhercegi uradalom állattenyésztéséről.

Irta: e. Dorner Béla.

Most már két éve annak, hogy nyári szabadságidőm első idejét, fölfelé, a most dicsőségesen küzdő németek északitenger vidékére való utazásom alkalmával arra használtam föl, hogy néhány úgynevezett »intenzív legelőgazdaságot« keressek föl a helyszínén. Első stáczióm — az uradalom igazgatójával, *Payer Agost* urral való előzetes levélváltás alapján — *Teschen* volt, az osztrák sziléziai hercezség fészkeben, *Frigyes főhercegnek* ezen szép uradalmában.

Az uradalmat néhány napi ott tartózkodás alatt, az igazgató szívélyes kalauzolásával, az OMGE tavaly téli gyűlésein tartott két előadásomban is, de a fényképfelvétel fölhatalosításával egy brosürában akartam előadni a tescheni és otteneimi (szászországi) legelőgazdalkodás okos szervezetét, mikor eldőrdültek az első ágyulovések és bezáródtak a békés munkálkodás napjai, hogy helyet adjanak a fegyverek küzdelmeinek.

E t. lapok szerkesztőjének felszólítására előkerestem a régi följegyzéseimet, megfakult fényképfelvételeimet és rövid leirással rendelkezése-re bocsátom. Nem valami nagy dolgok ugyan ezek, de azért mégis lesznek olyan olvasók, kik abból okulást meríthetnek. Nem tudjuk, mi lesz

A legjobb rendszerű és gyártmányu

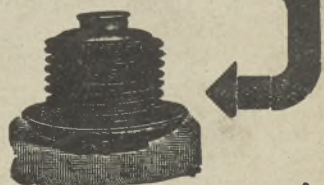
Jepsen-féle tejgazdasági cikkeket, tejpasztőröket, vajkészítőgépeket, tejhűtőket, Batic-separatorokat, hűtőgépeket, Max-fejőgépeket szállit, nagy üzemeket, modern gazdasági építkezéseket tervez és berendez.

Legkiválóbb vezérképviseltek és saját villanyerőre berendezett gépműhely

ESSŐ ÉS TÁRSAI okleveles mérnökök.

ESSŐ és dr. PATTANTYUS gépészmérnökök, MARSCHALKÓ műépítész,

mezőgazdasági és elektromos berendezési vállalata, BUDAPEST, VIII., József-körút 14.

49-ik Uradalmi »intenzív legelő« drótkerítéssel szakaszokra osztott része.

50-ik ábra A tescheni uradalom egyik intenzív legelőjének látképe. (A közepén levő foltban a vízmosásos árok fákkal van beültetve).

terséges legelők adnak az igényes marháknak olyan élelmet, hogy a tehén úgy produkálhasson, mint az istállón való etetésnél. Erről a kérdéstről azonban ezuttal nem lesz szó.

A tescheni marhatenyésztésnél azelőtt az istállózásnál a sok tejet adó lapályfajtát tartották, később azonban, mikor az uradalom az utolsó 15 év alatt áttért a tejeladástól a vajkészítésre, a sok, de hig — kevés zsirtartalmu — tejet adó lapályi marháról áttértek a *borzderes hegyi marhára*, a montafóni és inthali marhára, melynek tejelése nemcsak jó, de a tej minősége is kitűnő, másrészt most azért is kitűnően beválik, mert ezen igazi *legelőmarhával* az intenzív legeltetés nagyszerűen keresztülvihető.

(Folytatjuk.)

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Tejszövetkezeti ügyek rendezése.*

A tejszövetkezeti tagok alig szállítanak be valami kevés tejet, mind otthon tartják s a mennyiben nem használják fel, eladják. Követelhetünk-e ilyen tagoktól kártérítést? Vagy hogyan kényszeríthetjük őket a tej szállítására?

Hisz most oly kevés a tej s az is olyan sovány — mert valószínűleg vizezik — hogy a szövetkezet — mint erkölcsi testület — ráfizet az üzletre. T. i. a főbíró megállapította a tej s tejtermékei maximális árát és pedig: 1 kg. vaj 4 K; 1 l. tej 22 fill., 1 l. tejfel 85 fill. és ráparancsolt a szövetkezetre, hogy itthon értékesítsünk mindent. Ez a helybeli közönség élelmézésére igen előnyös, de nem a szövetkezetre, mely így bukásnak néz elébe. De másrészt kár volna becsukni a szövetkezet csarnokát, mert háboru után megint csak jó lenne, ha megvolna. Lehet-e ideiglenesen beszüntetni a szövetkezet üzemet s ha igen, mily eljárást kövessünk?

A feleletért előre is hálás köszönetet nyilvánítok

N. N.

szövetkezeti igazgató.

Felelet. *Süldőhizlalás* című kérdésre.

Kérdező két konyhamalaczt szeretné olcsón felhizlalni kerti gyomon, kevés burgonyán és takarmányrépán, meg szemes eleségen. Utólag értesültem felőle, hogy a burgonya is, takarmányrépa is csak egy-két métermázsa; meg hogy sovány tej nem áll rendelkezésre, a süldők pedig három hónapos angol mangalicza keverék félék.

Előre is kijelentem, hogy receptet írni nem lehet; mert minden recept valamely normális fajtájú és fejlődésű állat részére van kikombinálva, a mely tudniillik jó, ugynevezett urasági tenyésztéssel származik és részére kezdetől hasznosításig egészséges, a modern állathigiéniá kivánalmainak megfelelő tenyészhelyekről gondoskodva van.

Kérdező süldői nem ilyenek; mutatja már az összevissza keresztezettség; fejlődésük is bizonyára elmaradt; étességük is ha megvan, emésztő, értékesítő képességük nem megfelelő egészen; ha pedig a süldők helye is a szokásos ól vagy hidas: minden meg van adva arra, hogy a tudomány pontos receptje előírása által magát kompromittálhassa.

A kérdéses süldők egyedül házi szokás szerint hizlalhatók a konyha mindenféle, de mégis egészséges hulladékával, a megfőzött burgonyával, megfőzött vagy megsütött és kihűtött burgundiával (takarmányrépa), meg jó finomra darált, jófajta, tehát hektoliterenkint 62 kilón felül levő árpával. Ezekből kell a süldőknek öreges moslékot készíttetni és annyit adni nekik, a mennyit jóízűen elfogyasztanak. Naponta háromszor, korán reggel, délben és este adagoljunk. Ehhez járul még minden etetésre a kettőnek 1—1 tetés kávéskanál, darált, jó konyhasó és annyi üde víz, a mennyit megisznak.

A süldők, megjegyzem, inkább nőni, mint hizni fognak. *Végh Kálmán Mátyás.*

Felelet. *Tyukászat felállítása* című kérdésre.

Ha a kérdező helye szűk és félős, hogy a ka-

kasok összerugnak, tessék egyszerű drótkerítéssel elkülöníteni a törzseket, a mi a pepineria szakszerű kez elését is elő fogja mozdítani.

Egyébként pedig husz jércéhez az elevebb fajtákhoz, minő a langsz, olasz, minorka, javított magyar tyukjaink, a parlagiak, kopasznyakuak, elég egy, de teljesen kifejlett, másfél, két évesnél nem fiatalabb, három évesnél nem idősebb kakas; fiatalabb és idősebb kakasból tünőbb fajtákból, minők a különben nagyértékű orpingtonok, plimuthok is, tizre kell egy kakast számítani.

A kakasok negyedévenkénti kicserélése nem árt ugyan, de következetes tenyész eljárás elveinek nem felel meg. Tojástyukászatokban azonban lehet alkalmazni.

Egy gácsér könnyen teljesíti funkcióját tiz tojó körül. (?) *Kassai.*

2. Parlagi, falusi — tehát kistestű — tyukokhoz csakis az esetben elég egy kakas, ha a tojások megtermékenyítettsége iránt nagy igényeket nem támasztunk, vagyis ha keltetés esetén 60—70 százalékos termékenyítettséggel megelégszünk. Ez esetben teljesen kifejlett, élénk, fiatal kakast kell beállítani. A kakasoknak negyedévenként szándékolt változtatása mindenesetre előnyös leendő. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a kakas elegendő, sőt bő táplálékhoz juthasson, különben elsatnyul s nem felel meg hivatásának. Nagyobb testű husz darab tojóhoz legalább két kakas adandó. A két kakas csak addig fog verekedni, míg az egyik meghátrál, a mi egy-két nap alatt megtörténik. Három kakas beállítása esetén a kakasok verekedése alig észrevehető, de a mai magas eleségárak mellett fényűzés számba menne husz tyukhoz három kakast adni.

Fajtenyésztésben, tekintettel a keltető tojások eladási árára, nagy súlyt helyezünk a tojások megtermékenyítettségére s azokból husz tyukhoz 3 db. és pedig egy db. két éves és két db. egy éves kakas állítatik be deczembertől júliusig.

Kacsák tartásánál leggazdaságosabb, ha négy

51-ik ábra. Tehenek fejése szabadon a legelőn.

52-ik ábra. A tescheni uradalmi »fejő-asszonyok« munkában.

tojóhoz egy gácsért adunk. Ha a párzás idején álló vagy folyóvíz áll rendelkezésre: a megtermékenyítés teljes lesz, ha különben a gácsér nem tulkoros és egészséges, el nem hizott.

L. P.

Kisebb szakközlemények.

A német hadsereg lovai. Zembsch törzsalattorvos megfigyelte a német hadsereg lovainak teteménképességét s úgy tapasztalta, hogy a 8—15 éves lovak sokkal jobban beváltak, mint az 5—7 évesek. Az 5—7 évesek egyáltalán nem bírták úgy a fáradságot, mint az öregebb lovak. Zembsch kiemeli, hogy a legjobb katonaló a keletporoszországi. A hannoveri nem ér annyit, bár szelidebb vérmérsékleténél fogva, a nem éppen ügyes lovas számára igen alkalmas ló. A holsteini, dán és hollandi lófajták nem bizonyultak alkalmas katonalónak. A nehéz irországi ló annyira-amennyire bevált. A mi állattenyésztésünk dicséretére válik, hogy a nemes magyar lovat, a németek a keletporoszországi lóval egyenlő értékűnek mondják.

Clam-Gallas Wienben egyik felolvasásában ugyanolyan dicsérettel emlékezik meg lovainkról. Clam-Gallas titkos tanácsos a lovaknak a hadseregben való jelentőségéről beszélt. Kimutatja, hogy a lótenyésztés éppenséggel még nem multa idejét. A lóra a háborúban szükség van. Hogyan használhattuk volna olyan nagyszerűen ágyúinkat, ha jó lovak nem álltak volna rendelkezésünkre? A trainoszlopok miképp gondoskodhattak volna az utánpótlásokról. Az osztrák félvér nagyon jól felveszi a versenyt az importált, drága angol és irországi lovakkal. A magyar félvér-ló határozottan vetekszik az importálttal, de még olcsóbb is s mint nyerges ló, kiválóbb.

- a.

HIREK.

Gyászhir. Széll Kálmán 70 éves korában elhunyt. Ő volt annakidején Magyarország legfiatalabb pénzügyminisztere s hozzátehetjük, hogy egyike a legjobbaknak. Mint pénzügyi szak tekintély, messze a hon határain túl, a külföldön is híres-neves volt. De mi nem a lángeszű fináncapacitást, hanem a kitünő mintagazdát gyászoljuk benne, ki Vas megyében, Rátóton oly tisztavérű simmenthali tehenészetet teremtett meg, melyhez hasonlót maga az eredeti svájci völgy sem bírt produkálni. Világhírnek is örvendtek tenyészállatai. Nyugodjék békében a szerett hazai földben. Emlékét örök időkre őrizzék meg az utódok!

Személyi hírek. A király **Bolla Mihály** miniszteri tanácsosnak saját kérelmére történt nyugdíjazása alkalmával a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta. A gazdák lelkes barátjának szívből gratulálunk. Továbbá a földművelésügyi miniszter előterjesztésére **Breuer Albert** székesfővárosi állategészségügyi igazgatónak az állatorvosi főiskolán a husszemle előadójának az állatorvosi főiskolai nyilvános rendkívüli tanári címet adományozta.

Állatállományunk védelme. A Nyitra-vármegyei Gazdasági Egyesület Mezey Gyula kir. tan. elnöklelte alatt igazgatóválasztmányi ülést tartott, a melyen tekintettel a tárgyak fontosságára Craus István kormánybiztos-főispán is részt vett. A választmány foglalkozván az állatállomány védelmének kérdésével, megállapította, hogy az állatállomány és különösen a szarvasmarhaállomány annyira megapadt a megyében, hogy a további apadás meggátolására intézkedések szükségesek. Így szükségesnek tartja házaló alkalmi marhakereskedők és közvetítők megrendszabályozását, a marhakereskedői iparigazolványok kiadásának megszorítását a háború előtti számára, a marhavásárokon a felhajtás arányában kontingentálását a kivitelle és levágásra eladható állatoknak. Kivánatosnak tartja az egyesület, hogy a megyében mielőbb megbízható és pontos összeírás készíttessék a tényleg meglévő szarvasmarhaállományról és ennek alapján meg legyen állapítva az a maximális mennyiség, a mi még levágásra a megye területéről kivihető. A járások kiállításai körüli eljárást is szigoritandónak tartja az egyesület. Szükségesnek tartja az egyesület a depekoráció ellensúlyozása céljából, hogy üszörborjuk levágása 2 éves korukig, bikaborjuk pedig fél-

éves korig tiltassék el, illetőleg a levágás engedélyhez legyen kötve, a mely engedély rövid lejáratra szóljon. Vemhes tehenek levágása szigorúan tiltassék el és a tilalom ellen vétőket súlyosan büntessék. A lefejő tehenészetekre mondassék ki, hogy tehenállományuk 50 százalékat kötelesek legyenek tenyésztésre használni és megtartani. Továbbá kívánatosnak tartja az egyesület, hogy a megyében termelt összes gabona korpája a megyében legyen visszatartva és a tenyészítő gazdáknak kiosztva. Kivánatosnak tartja végül az egyesület, hogy tekintettel a rossz szalma- és takarmánytermésre már most történjék gondoskodás takarmány és szalma közös beszerzésére, továbbá borjulegőlétesítése iránt.

Előállatbehozatal és a marhavész. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület sürgős felterjesztésben kérte fel a földművelésügyi minisztert, hogy a keleti marhavész behurcolásának meggátolása végett tétessék intézkedés az iránt, hogy élő állat a hadszíntérről behozható ne legyen és hogy a katonai állatorvosok a megszállott területek állategészségügyi viszonyait éber figyelemmel kísérjék. A felterjesztésre a földművelésügyi miniszter értesítette az O. M. G. E.-t, hogy még a múlt évben tett ilyen irányban kellő lépéseket.

A hollandi állatkivitel betiltották. Mult számunkban jelentettük, hogy Hollandiából aránylag könnyen sikerült eddig marhákat importálni. A hollandi tehenek igen nagy tejbősége a mai háborús világban nagy értékűvé emelték a hollandi teheneket, ezért engedte meg a magyar földművelési miniszter a hollandi marhák behozatálát. Mint most értesülünk, ez a bölcs, helyes intézkedés is elkészt (ez a jogász gazdálkodás), mert Hollandia kormányára már betiltotta a marhák, tehenek és sertések kivitelét. Pécsről és több nagy városból érkezett megrendeléseket visszautasították, egyedül egy fővárosi tejkereskedőnek engedélyezték az utolsó megrendelését; 150 darab tejelő tehen szállítását, mert az illető Hollandiában tartózkodván, személyes intervencióval nagy utánjárással kieszközölte az engedélyt.

Az állatorvosi főiskola jövő tanéve. A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán a jövő tanévre szeptember hó 1—8-ig lesznek a szabályszerű beiratások; szeptember hó 9—15-ig a tanártestület, azontul október hó 1-ig a földművelésügyi miniszter adhat engedélyt az utólagos beiratásra. A fölvétel gimnáziumi vagy reálistikai érettségi bizonyítvány alapján történik. A tanév elején nagyszámú állami ösztöndíj kerül kiosztásra. Jeles gimnáziumi vagy reálistikai érettségi bizonyítvány alapján beiratkozó hallgatók évi 600 K, jó érettségi bizonyítvánnyal beiratkozók 400 K ösztöndíjban részesülnek, mely a tanfolyam közben tanúsított kedvező előmenetet esetén évi 800 K-ra emelkedhetik. Az állami ösztöndíj élvezete nem kötelező utólagos szolgálatra bizonyos hivatalos állásban. Az ösztöndíjat kérő folyamodványokat, melyeket az érettségi bizonyítvány másolatával és szegénységi bizonyítvánnyal kell felszerelni, a f. évi szeptember hó 1—8-ig tartó rendes beiratkozások alkalmával lehet a főiskola rektori hivatalában (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 25. sz.) benyújtani. Az ösztöndíjakon kívül a szorgalmas és szegénysorsu hallgatók tandíjelengedésben is részesülnek a négy évig tartó tanfolyam közben, azonkívül a főiskola keretében létesített diákasztal a hallgatók jó és olcsó élelmézéséről gondoskodik.

Amerikai rendszerű baromfityénészítő Magyarországon. Nemrégiben levél érkezett a Pestmegyei Gazdasági Egyesület titkárához, Zsivánovits Bélához, Amerikában élő testvéröccsétől, Tivadartól (lapjaink munkatársától), a mely levél — a mellett, hogy öröndetes színen tünteti föl a magyar embernek az idegen földön is szivós kitaratását és csüggedetlen küzdelmét a boldogulásra — egyszersmind arról ad hírt, hogy olyan vállalkozást vett terbe, a mely Budapest közéletéhez is bizonyára jótékony hatással lesz. A törekvő fiatal magyar ember ugyanis rögtön a háború megszűnése után amerikai rendszerű, nagyszabású baromfityénészítő-telepet akar létesíteni a főváros környékén. A levél, a mely a pennsylvániai Eastonban kelt, a magánjelleű részek kihagyásával, a következőket tartalmazza: Annak idején, a mikor Angliába hívtak meg egy nagy baromfityénészítő-farmhoz, valóságos öröm fogott el, s valóban, ott igen nagy és hasznos ismereteket

szereztem. Másfél év eltelté után beutaztam Német-, Francia- és Olaszországot. Ottani tapasztalataimat az 1913-ban Budapesten tartott országos baromfikiállítás körül értékesíthetem, a melynek munkálataihoz a kormány meghívott. Később Görögországba, Patraszba, onnan Szirakuzába, majd Madridba mentem, s mindenütt néhány hétig tanulmányoztam a baromfityénésztést, majd egy kínálkozó alkalmat felhasználva, áthájoztam New-Yorkba, a honnan a Pennsylvania állambeli Eastonba kerültem, a I. S. Haupt-féle óriás aranyu baromfityénészítő-telephez. Most már több mint egy esztendeje, hogy itt vagyok s mondhatom, teljes melegegdesemre. Ez a farm egyike a világ legnagyobb baromfityénészítőtelepeinek. Elég legyen annyit megemlítenem, hogy naponta 11.000 baromfityójt keltetünk. Piaczra naponként négy-ötezer darab kész baromfit szállítunk. A telep egész kis városrészt alkot, a hozzá tartozó földekkel együtt mintegy 600 magyar holdnyi területen. A berendezkedés mintaszerű, a melyhez messzeföldről jönnek tapasztalatok szerzése céljából. Tanulmányaimat egyre folytatam, mert az az elhatározott célom, hogy a háború után hazamegyek s Budapest környékén — amerikai mintára — baromfityénészítőfarmot alapítok. Meg vagyok győződve, hogy ez sikerülni fog, mert úgy gondolom, egyes efféle vállalkozások Magyarországon — sajnos — azért mentek tönkre, mert gyakran elméleti és tapasztalati tudás nélkül, leginkább nyereszkedésre és gyors hasznoszerzésre alapították.

Az állati betegségek összegezése augusztus hó 15-én.

A betegség neve	Összesen		A mult heti állapot-hoz képest			
	közégség	ndvar	↑	↓	↑	↓
Lépfene	170	197	—	—	15	12
Veszétség	395	425	7	10	—	—
Takonykór	40	50	—	—	—	1
Ragadós száj- és kö-römfájás	1249	10109	11	235	—	—
Juhhimlő	5	7	1	1	—	—
Ivarszervi hólyagos kiütés	6	37	—	—	3	33
Rühkór	360	742	—	—	8	21
Bivalyész	38	72	—	—	2	3
Sertésorbáncz	96	324	—	1	—	—
Sertésvész	476	2216	15	193	—	—

Vásári tudósítások.

Sovány sertésárak.
Uri Rezső bizománys, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás 1915. augusztus 17.
Ar elősúlyban 4 % engedmény.

Vészen átment	60—100 kg. fill.	320—320
"	100—120	320—310
"	120—160	310—300
"	160—200	300—300
Vészen át nem ment	60—100	300—300
"	100—120	300—290
"	120—160	290—280
"	160—200	280—280

Irányzat: szilárd.

Budapesti vagómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1915. augusztus 19.

Főlhajtás és árák:	I.			II.			V.		
	230—280	286	170—228	230—280	286	170—228	230—280	286	170—228
195 Bika									
386 Magyar hizott ökör									
774 Tarka hizott ökör									
— Magyar legelőmarha									
— Boszniai ökör									
315 Magyar tehen									
845 Tarka tehen									
52 Bivaly									
25 Növendékmарha									

Eladatlan 82.
A felhajtás 866 darabbal több volt a multhetnél. Irányzat lanyhább, elsőrendű változatlan, egyéb minőségek 5-10 K-val olcsóbb.

Budapesti szurómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1915. augusztus 17.

Főlhajtás és árák:	I.			II.			V.		
	256—276	278—300	230—252	256—276	278—300	230—252	256—276	278—300	230—252
252 Magyar élő borju									
— Magyar öltöt borju									
— Galicziai borju									
— Öltöt bárány párja									
12 Rugott borju									
— Élő bárány párja									
— Öltöt göbölve									
— Eladatlan.									

Irányzat élénk, és árák szilárdak maradtak.

Vásári jelentés: Budapest, 1915. évi aug. hó 19 én tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom közép.

Jegyzetett jobb minőségű lovakból:	Fel-hajtás	Eladott	Árak kor.-ban
a) háta	10	7	1100 1300
b) könnyebb kocsiló (jukker stb.)	54	18	640 760
c) nehezebb kocsiló (hintós)	76	21	700 960
d) igás kocsiló (nehez nyugoti faj)	92	30	900 3200
e) könnyű	134	22	550 870
II. Közép minőségű lovakból:			
a) nehezebb félék (fuváros ló stb.)	58	41	340 550
b) könnyebb félék (parasztió stb.)	42	31	160 350
III. Alarendelt minőségű lovakból:			
	166	120	80 500
Összesen	632	290	

Székesfővárosi vágóra vásároltatott 117 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltatott — drb. 8. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglatott. — a Ragályos betegségre gyanus ló lefoglatott. — 5. Takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — drb.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, IX., Calvin-tér 10. saját székházában.

Biztosításokat elfogad tűz-, jég- és betöréssel lopás ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokon szerint előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 14 év alatt a tagok hetszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

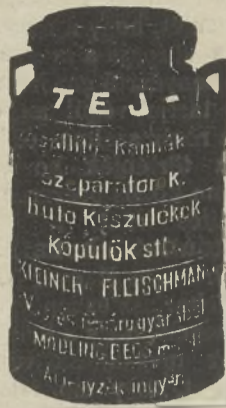
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatóságához vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2.550,760 K
Tartalékok	4.461,015 "
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tüzkárookban	15.050,600 "
" " " " " jégkárookban	7.072,000 "
Biztosított érték tüzben 1914. évben	960.000,000 "
" " " " " jégben	63.500,000 "
Élettízlet állománya	19.013,428 "

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete” alapítása és főkintézménye a „GOND-**VISELÉS**” Országos Központi Segélyező Társulat Budapesten, IX., Calvin-tér 10., mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetít minden orvosi vizsgálat nélkül.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15. szám alatt.

Név és védjegy Törvényes szabadalom.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona

mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használható. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetőségé Nagybecskereken.

szőlő trágyázása.

Irta **ORDÓDY LAJOS.**
Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában Budapest, József-utca 15.

OROSZ FOGOLY FÖLDMIVESEK RÉSZÉRE NYÁRI, ŐSZI ÉS TÉLI RUHÁKAT

SZÁLLIT JÓ MINŐSÉGBEN OLCÓS ÁRON

NEUMANN M. RUHAÁRUHÁZA

CS. ÉS KIR. UDVARI ÉS KAMARAI SZÁLLITÓ BUDAPEST, IV., MUZEUM-KÖRUT 1.

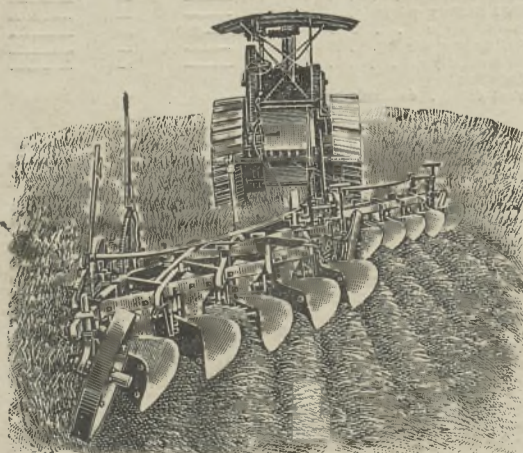

Szabadalmazott és törvényesen védett VETŐMAGCSÁVÁZÓSZER „ANTISPORAVITA”

Hazai és külföldi szaktekintélyek megállapították, hogy az „ANTISPORAVITA” az összes vetőmagfélék, de elsősorban az üszög által hazánkban állandóan fenyegetett búzának csávázására a legmegfelelőbb és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 kor. 40 fillér. Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálnak a vezérelárusítók: **Schwarz és Tauber nagykereskedők**

NAGYKANIZSA.

A galántai ekeversenyen is újból beigazolódott, hogy a

MACLAREN tulhevítős GŐZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legszolidabb, legmegbízhatóbb és a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást úgy ezen kettősrendszerű gőzekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitelű világhírű gőzcséplőkről, gőzterautókról, gőzúthengerekről, stb. szívesen nyújt a magyarországi vezérképviselőt

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

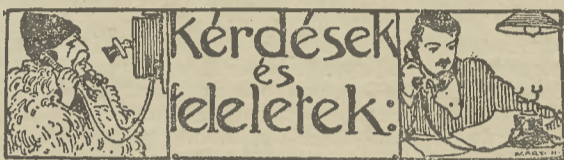
sen szoktuk, t. i. tejfellel, savóval, vagy uborkalével stb. És a legfinyásabb férfi sem fogja megismerni, hogy nem friss tökből készült.

Szándékosan nem irtam meg, hogy a vízhez mennyi ecetet tegyünk, mert ez nemcsak az ecet erősségétől függ (mert finom borecetzől vagy más ecetzől több kell, mint a bolti faecetzől — ecet esszencia) de a töktől is függ, mert a nagyon vizenyős fajtához ecetesebbet készítettünk, mint a szárazabb, rostosabb egyedekhez, p. o. a lapályos helyen, igen vizenyős talajon vagy sok eső, avagy gyakori öntözés után termett tök magabavéve több nedvességet tartalmaz, mint a száraz talajon, esőszegegyen nyárban termett.

A többi eltevési eljárásnál is figyelemmel kell lenni ezekre a dolgokra és a gyakorlat által már oly érzéket sajátít el a háziasszony pár év alatt, hogy mintegy önkénytelenül eltalálja a szükséges arányt a víz és ecet között. Mert tény ugyan hogy több ecettel biztosabban el fog állni ugy a tök, mint más konzerválható portéka, de a túl savanyut két-három vízben ki kell használat előtt áztatni s ize még sem lesz jó, nem lesz kellemes és igen is megérzi a nem inyenéz férj is, hogy az a befőttes üvegből került elő.

(Folytatjuk.)

történelem adataival mutatja ki a szerző azt, hogy miként lett Oroszországból a házközösség, a községi közös vagyon a »Mir« eltörlése után a kapzsi spekulációnak kitéve a földbirtok, mint lett földönfutó, gyári munkás, a volt elégedett paraszt egy része, mint szegényedett el a nép, s lett sok nagybirtok a tönkretett kisbirtokosok helyén. Ugyanígy rámutat az angolok rossz gazdasági viszonyai, a parlagon, legelőnek, vadászterületnek hagyott birtokokra, mely kol-dussá, ipari munkássá tette a földművelők millióit. A németországi lakáshiányokat is kimutatja, a segítség mikéntjére is ad tervezetet. Mindezeket tömören, szép érthető nyelvezettel adja elő, úgy, hogy igazi élvezettel olvashatja mindenki a ki a német nyelvet ismeri. Nagyon sok a mi viszonyainkra is ráillő tanulságos anyagot talál az olvasó ezen füzetben, melyet melegen aján-lunk t. gazdatársaink szives figyelmébe.

Kérdés. Tartamengedmény kiterjesztése a pótbiztosításra.

Tekintettel az általános értékelkedésre, egy évi időtartamra a főkötvényemet kiegészítő pótbiztosítást kötöttem, azonban erre nézve a biztosítóintézet nem akarja a főkötvényben nyújtott tartamengedményt megadni. Jogos-e ez az eljárás? Hogy lehetne ezen a bajon segíteni?

Hálás gazda.

Felelet. Őszibarackfák levélfodrosodása című kérdésre.

Gyakori betegség az őszibarackfáknál a levélfodrosodás, mely a levélzet dudorodásában nyilvánul meg s ha a betegség nagyon elhatalmasodik, a levél lehull, a fa pedig szynylódik, sőt gyakran bele is pusztul. Több tekintélyes folyóiratban olvastam cikkeket, melyek talajhibának minősítik a bajt s megfelelő talajjavítást ajánlanak ellene. Ez a megállapítás azonban merőben téves, mert a levélfodrosodást egy gombabetegség idézi elő, mely a fiatal hajtásokba fészkelibe magát s onnét terjed tova a levelekre is s nemcsak az utóbbiakat, de gyakran a hajtást is tönkre teszik. Mint minden gombának, ennek is különösen kedvez az esős, nyirkos időjárás. Védekezni ellene permetezéssel lehet. Rügyfakadás előtt 6—8% gyümölcscsakarbolinummal, utána 2—3-hetenként 2% bordói lével. Hatékony szereknek mondják ellene a kaliforniai mészkénlét is. Ez utóbbi oldat rügyfakadás előtt 1:3, rügyfakadás után 1:50-hez higitandó. Bármelyik módját választjuk is a védekezésnek, a beteg leveleket gondosan össze kell gyűjteni s megsemmisíteni.

Balogh Bálint.

Burgonya- és gyümölcszarításra a cukorgyárok ugy a gyártás előtti, mint az utáni időszakban nagyon előnyösen felhasználhatók volnának. Nem kellene külön szárítógyá-
rakat építeni s ezzel a mezőgazdaságnak a cu-korgyárok nagy szolgálatot tehetnének, hisz naponta pár ezer q burgonya, alma, sárgarépa stb. volna szárítható, ha ezen termények elő-zőleg átválogatva, megtisztítva (mosva) szele-tekre vagy meteltté apróztatnának el és ezen

célra minden cukorgyárban szinte megvannak a szükséges gépek. Míg így egyrészt a cukor-gyári berendezés részben jobban kihasználtat-nék, addig másrészt a fentnevezett s esetleg egyéb termények is jobban és könnyebben el-tarthatókká alakíthatnának. Most midőn a köny-nyen romló és nehezen eltartható burgonya konzerválására már hazánkban is alakult egy részvénytársaság, célszerűnek tartottuk ezeket a megjegyzéseket t. olvasóink szives figyelmébe ajánlani, mert a fentirtak gyakorlati kivitelének semmi sem áll útjában.

Csutkaórlás a biztosítónak bejelentendő. A nagy korpahiány miatt a vidéki mal-mok csöves tengerit vagy tengericsutkát öröl-nek a háboru óta. A csutkaórlást a tüzbiztosító-társaságok nem tekintik a rendes malomüzem tüzbiztosításában érvényesnek és elhatározták, hogy a csutkaórlás következtében eredhető ka-
rokat, akár szárítás nélkül, akár szárítás után történt az őrlés, csak az esetben térítik meg, ha a csutkaórlás előre bejelentetik és a biztosító-társaság azt tudomásul veszi, illetve a malom a biztosító által ez esetben előírandó feltételeit betartja.

Méz, mint csillapítószér. Egy idegbeteg nem birt aludni; végre sok haszontalan altató-szer keresése, próbálása után mézzel tett kísér-
letet, de csak véletlenül. A dolog így történt: Egy este lefekvés előtt, minden utógondolat nél-kül, zsemlyére kenve megevett 2—3 kanálnyi mézet s csakhamar a legedesebben elaludt. Ezt minden este megismételte s mindannyiszor na-gyon jól aludt. Később pedig akkor sem volt ál-matlan éjszakája, ha pár napig elmulasztotta is a mézbevételt; egészen természetes, hogy a jó alvás után reggel ujult erővel ébredt fel.

Hadi zászlószög.

In memoriam.

1914—1915.

Az a titáni küzdelem, melyet Ausztria-Magyar-ország, hűséges és nagy szövetségeseivel, Németország-gal karöltve közel egy esztendeje — mondhatni — a fél világgal folytat, annyira babért font már a diadal-mas szövetséges fegyverekre, hogy az már ma is méltán bámulatba ejti e világháboruban érdekelt és nem ér-dekelt népeket egyaránt. S ha majd fölkel a történelem napja s megvilágítja mindazt, a mit ma szorongó ellenfeleink keserű és irigy hallgatással a homályba iparkodnak temetni, — soha dicsteljesebb napokat még nem fűzött Clio a világtörténelembe.

S amikor kérdezzük, hogy mi az oka annak, hogy zászlóinkat győzelemről-győzelemre viszik katonáink, erre csak két feleletünk lehet. Az egyik az, hogy had-seregünk minden egyes tagja, a legelső vezetőtől a legutolsó katonáig tudja, hogy igazságos ügyért fogott fegyvert. Ez a tudat fokozza lelki és testi erejét, ez aczélozza meg a kardját s emiatt sepi el maga előtt, a részben haszonleléseiből, részben öntudat nélkül harcba vitt ellenfeleink százazreit és millióit. De van még egy másik tudatos érzése, a mely nem értékelendő kevesebbire amannál. Tudja, hogy mialatt hős kato-náink a harcterek véráztatta földjén száguldottak diadalról diadalra, itthon az apák és testvérek, a nemzet egész fegyvertelen zóme, szintén diadalmasan megvívta csatáját. Megvívta keze munkájával, takarékossága gyümölcseivel és a mit elsősorban kellene említeni, lángoló hazaszeretetének áldozatkészségével. Tudja, hogy bármily veszedelm érje őt a harc-mezőn, az itthonmaradottak nem feledeznek meg gondoskodni róla s hozzátartozóiról.

Künn a harcmezőn a nemzet kardja, itthon pedig szive győzhetetlen erővel sugározza be Szent István koronáját. Helyesen mondotta Magyarország miniszter-elnöke egyik beszédében, hogy: »vajjon ennek a nemzetnek minden fia, ennek az országnak minden polgára, nem mutatja-e az áldozatkészség, a jó-tékonyság folytonos példáiban, hogy a háborunak abban az irányban is megvan a maga buzdító, fel-emelő hatása, hogy a jótékonyság, a szeretet jóltevő nemtője áldásosabban működik most, mint a béke mindennapi foglalkozásai között?«

Valóban a háboru megérteti az emberekkel, hogy nem állhat minden egyes egyén ugyanazon a helyen, de bárhol áll is, szolgálhat és kell is szolgálnia a közös cél elérésére.

Ennek tudatában fordulunk ujából a hazafias magyar társadalomhoz, hogy ajótékonyság gyakor-lásának egy újabb forrását nyissuk meg számára. Egy művészi kivitelű, bronzból készült *Hadi*

KÖNYVISMERTETÉS
Az eszes háziasszony most sok pénzt takaríthat meg, ha kellő időben gondoskodik a gyümölcsök, zöldegek befőzéséről, konzerválásáról, midőn azok olcsók. Ennélfogva szüksége van a „Die heutige Einmachkunst der Hausfrau“ (A háziasszony mai befőzési művészete) című füzetre, mely saláták és kompótok készítésével van kibővíve. A takarékos háziasszony segédkönyve. Több, mint 225 jó recepttel és utasítással. Beetz Elfridától. 10. kiadás. Ára 90 (német) fillér, porto 10 f. Kapható E. Abigt könyvkiadócégnél Wiesbaden (Németország). 1 Márka beküldése után bérmentve küldetik.

A gyakorlatias háziasszony kénytelen, de a városinak is kellene, hogy kellő időben nagyobb készletet állítson elő bogyo- és egyéb gyümölcs-konzervekből, gyümölcsziszekből, lőzélékekből a későbbi szükségletre és az egymásutáni kiadások nem fognak nehezére esni, mert hosszabb időben oszlik meg e munka az évi gyümölcster-més szakaiában. Az előttünk fekvő, felette tartalomdus és olcsó füzet 225 receptet és utasítást tartalmaz, szívesen látott olvasmánya lesz a gon-dos háziasszonynak és a megtakarításokkal sok-szorosan visszafizetődik e művecske beszerzési ára.

A szakácskönyv mellett e füzetre mulhatlan szükség van. Háziasszonyok ne feledkezettek meg a befőzésről!

Minden németül tudó háziasszonynak melegen ajánljuk a szóban levő füzetet.

Jahrbuch der Bodenreform című ne-gyedévenként megjelenő mű XI. kötetének 2-ik füzete fekszik előttünk, mely Damaschka Adolf (Berlin) értekezését tartalmazza. Következő címmel: »Der Weltkrieg als Erzieher zum Staatsbürger«, vagyis a »Világháboru, mint állampol-gárrá nevelő«. Kiadó: Fischer Gusztáv Jéna. Egyes füzet ára 2 K. Egész évi előfizetés 5 K. A mi főrésze: »Vizsgálatok és szakelőterjesztések« címmel, következő fejezetekre oszlik: I. Az állampolgári kiképzés szükségessége. II. A föld-birtokkérdés Oroszországban. III. A földbirtok-kérdés Angolországban és IV. A földbirtokkérdés Németországban. V. A német állampolgárképzés érettségének vizsgálata. Valóban oknyomozó

„HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezte bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. **Földművelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése.** Az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

Zászlósöveget hozunk forgalomba, amely díszes tokkal együtt darabonként 15 koronába kerül.

Azok a néma zászlók, melyek nem a harcsteren lobognak, hanem itthon maradván szimbolizálják az egyes erkölcsi testületeket, egyesleteket, társulatokat, jogi személyeket stb., nem lehetnek el anélkül, hogy egységes jelvénynek a most folyamatban lévő nagy korszak emlékét meg ne örökítsék.

Nem maradhat el a jelzés az egyházi zászlókról sem, amelyek a mennyi dicsőséget hirdetik — hirdessék egyuttal vitéz hadseregeink földi dicsőségét is.

Hirdessék az igaz ügy diadalmát, melyért küzdünk, diszelegjen ott a szög minden zászlón, az igazság győzelmének emlékére, megörökítésére annak, hogy Magyarország fennmaradásaért és egy újabb, dicsőteljesebb s talán boldogabb ezredév megalapozásáért folyik a küzdelem: In Memoriam 1914—1915. — mint a Hadi Zászlósöveg jelvénye mondja.

De nem fogják elmulasztani a jótekonysági vállalkozásunk támogatását bizonyára a hatóságok, vármegyék, városok, községek, iskolák és közintézetek stb. sem, melyek mindegyikének van legalább egy-egy zászlaja, mely ott lobog megfelelő helyen már most is mikor megjön a messze harcterekről a dicső diadalmak híre és kigyulladnak az örömtűzek a legkisebb kunyhótól a királyi palotáig.

Sőt hogy azok se szoruljanak le a jótékonykodás újabb teréről kik, zászlókkal nem rendelkezők (asztaltársaságok, bankok, pénzintézetek, magánosok stb.) gondoskodott az Országos Hadsegélyző Bizottság arról is, hogy a Hadi Zászlósöveg passe-partout-ba, vagy márványba illesztve, a falon mint dísz tárgy, esetleg elnöki asztalon, mint levélnyomó, külön megrendelésre szintén forgalomba hozathassék.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság Jelvényosztálya nem fog ismerni fáradságot, hogy a hazafias közönség szívéhez és a társadalom minden rejtékéhez hozzáférközzék, — meg vagyunk róla győződve, hogy viszont az itthonmaradtok lelkes és áldozatkész serege hiü marad önmagához s nem zárja el nemes szívét a vállalkozásunk előtt, főleg akkor, midőn ez alkalommal egyesületekhez és más alakulatokhoz fordulunk, a melyeknek a hozandó áldozat bizonyára könnyebb, mint az eddig már amugyis erősen igénybe vett magán-személyeknek.

Legyen szabad még azt a kérelmet is intézniünk az összes egyesületekhez és társulatokhoz, hogy a »Hadi Zászlósöveget«, a mai nagy idők emlékére és mindenkinek épülésére egy hazafias ünnepély keretében zászlójukba beleilleszteni s az ünnepély napjáról osztályunkat értesíteni kegyeskedjenek.

Vitéz katonáink megérdemlik, sőt elvárhatják tőlünk, hogy a bennük élő erkölcsi erőket ezzel is fokozzuk, mert mint gróf Andrássy Gyula mondotta: a világháborút erkölcsi tényezők fogják eldönteni, és az fog győzni, aki ügyének igazságában és győzelmében erősebben és tovább tud hinni, aki erősebben tud akarni, és többet tud szenvedni.

És minthogy a magyar szív eddig sem mutatkozott kevesebbnek a magyar kárnál, s minthogy a viharból Szent István koronájának tündöklő sugárzásban kell kikerülnie, minden kővé csillogjon ott nemzeti érvényesülésünk és haladásunk fénye, vérünkkel tegyük pirosabbá rubintjait, a jótékonykodás nemes tüzével pedig tegyük ragyogóbbá aranyát.

Eme biztos tudatban bocsátjuk ki felhívásunkat, csatoljuk ahhoz a megrendelési lapokat és kérjük a nagyközönséget, hogy ügyünket eddigi meleg szeretetével és áldozatkésziséggel felkarolni kegyeskedjék.

Budapest, 1915 július 1.

Dr. Hoványi Géza,
országgyűlési képviselő, osztályvezető.

A korpaközpont megalakulása. A korpaközpont elnöksége megalakult. Elnöknek megválasztották Langfelder Ede igazgatót, elnökhelyettesnek Schrecker Lipót igazgatót és Kroppl Hugó országgyűlési képviselőt. A tőzsdén elterjedt hírek szerint vezérigazgatónak Csalán Józsefet, a Heller és Csalán-cég főnökét, igazgatónak Vajda Bélát és Haas Mórt, a Bauer

Lajos és testvére cég főnökét fogják kinevezni, titkárnak Wollák Jenőt szemelték ki. A korpaközpont hivatalos helyisége Vilmos császár-ut 26. sz. alatt lesz s a központ 8—10 nap múlva megkezdí működését. Értesülésünk szerint a korpaközpont néhány cég személyzetét átvesszi s tisztviselői karát ezekből fogja kiegészíteni.

A szeszgyártás céljaira visszatartott rozs és árpa. A minisztérium az 1915. évi termésből az 1915—1916. évi termelési időszakban szeszgyártás céljaira visszatartható, illetve beszerezhető és feldolgozható rozs- és árpamennyiségek meghatározása tárgyában az alábbi rendeletet adta ki:

A magyar szent korona országainak területén lévő fogyasztási adó alá eső szeszfőzdek az 1915—1916. évi termelési időszak alatt a szeszgyártás céljaira összesen mintegy tízezer métermázsra árpát tarthatnak vissza, illetve szerezhethetnek be. Rozsot és árpát alapanyag gyanánt csupán a sajtolt élesztőt is készítő szeszfőzdek fordíthatnak szesztermelésre, míg a sajtolt élesztőt nem készítő szeszfőzdek csakis árpát és ébből is csupán oly mennyiséget tarthatnak vissza, illetve szerezhethetnek be, a mennyi a czeferzéshez használatos maláta előállítására szükséges. A fogyasztási adó alá eső szeszfőzdek az említett termelési időszakban búzát, kétszerest és zabot egyáltalán nem dolgozhatnak fel. Az 1. § értelmében visszatartható, illetve beszerezhető rozs és árpa össz mennyisége a magyar szent korona országainak területén lévő szeszfőzde vállalatok között minden egyes szeszfőzde névze egyenként az 1913—1914. évi termelési időszakban feldolgozott rozs- és árpamennyiségnek megfelelő mennyiséggel, illetve azon szeszfőzdeknek, a melyek az 1913—1914. évi termelési időszakot követőleg helyeztettek üzembe, a részükre kiosztott kontingens, kontingenssel nem bíró szeszfőzdeknek pedig évi 720 hl-nyi alkoholtermelés alapul vétele mellett akként határozzatik meg, hogy a mennyiben keményítőtartalom anyagok dolgoztattak fel, 1 hl. alkoholtermelvényre legfeljebb 30 kg., a mennyiben pedig cukortartalom anyagok dolgoztattak fel, 1 hl. alkoholtermelvényre legfeljebb 15 kg. árpa tartható vissza, illetve szerezhethető be. A feldolgozható rozs- és árpamennyiségeknek szeszfőzdeként való felosztását az illetékes kir. pénzügyigazgatóságok végzik.

Az egyes szeszfőzde-vállalatok az általuk szesztermelés céljaira beszert rozs- és árpamennyiséget másnak, mint a Hadi Termény Részvénytársaságnak el nem idegeníthetik és azokra másnak jogot nem engedhetnek. A termelő a saját szeszfőzdeje részére megállapított rozs- és árpamennyiséget saját terméséből kizárólag szeszfőzés céljaira visszatarthatja és feldolgozhatja, vagy feldolgoztathatja. A mezőgazdasági szeszfőzdek vagy törvényhatóság területén lévő valamely gazdaságból, vagy pedig a Hadi Termény Részvénytársaság útján szerezhethetik be a részükre megállapított rozs- vagy árpamennyiséget. Hogy honnan szerzik be, azt az illetékes főszolgabíróknál (városi polgármesternél) és a pénzügyigazgatóságnál írásban azonnal be kell jelenteni. A szeszfőzde-vállalatok a szesztermelési célokra visszatartható, illetve beszerezhető árpájukat malátává önálló malátagyárakban külön engedély nélkül is feldolgoztathatják. A szeszgyártás céljaira szolgáló rozs- és árpamennyiségek ára tekintetében a régebben megállapított árak irányadóak. Kihágást követ el és 1912. LXIII. t.-cz. két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a szeszfőzde-vállalkozó, a ki a részére megállapított mennyiségnél nagyobb mennyiségű rozsot vagy árpát szerzett be, vagy dolgozott vagy dolgoztatott fel, vagy pedig a beszert rozs, vagy árpamennyiséget másnak, mint a Hadi Termény Részvénytársaságnak elidegeníti, vagy másnak arra jogot enged; az a szeszfőzde-vállalkozó, a ki a részére megállapított rozs- vagy árpamennyiséget más, mint szesztermelési célokra használja fel, vagy a felett a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik; a ki olyan ügyletet közvetít, a melyről tudja, hogy a jelen rendelet rendelkezéseibe ütközik. E rendelet nem érinti azt a később kiadandó rendelettel szabályozandó kérdést, hogy az egyes szeszfőzdek egyes nyersanyagokból milyen mérvben főzhetnek ki szeszt. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, a mennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Tűzifakészletek bejelentése. A kormány — úgy látszik — energikus lépést készülni azon indokolatlan árfelhajtás ellen, melylyel a tűzifakartell jónak látta a háborus állapotot jogosulatlan haszon szerzésére felhasználni.

A napokban a földmivélsügyi miniszter Lugos városnak s ezután kétségtelenül más városoknak is jogot adott a közönség tűzifaszükségletének kincstári erdőből való beszerzésére, most pedig rendeletet adott ki, melyben a tűzifakészletek összeírására névze intézkedik. Kétségtelennek tartjuk, hogy az ily módon beszerzendő adatokból fog majd a kormány tájékozódni arra névze, vajjon a készletek indokollják-e egyrészt a beszerzésnél mutatkozó nehézségeket, másrészt az abnormalis árakat. A rendelet fontosabb intézkedései a következők:

A tűzifakészleteket az alább következő rendelkezések értelmében be kell jelenteni. Bejelentés alá a tűzifából azok a készletek esnek:

a) a melyek a tűzifa termelésével és eladásával vagy a termelt tűzifa forgalombanozatalával foglalkozó erdőbirtokosok és kereskedők (egyének, jogiszemélyek, cégek) birtokában (kezelésében vagy őrizetében és pedig akár saját, akár idegen helyiségekben, vasuti, hajóállomás, városi vagy községi raktárakban, erdei rakodókön vagy a termelőhelyeken stb.) eladatlanul vannak és pedig tekintet nélkül arra, hogy a tűzifa rakáson van-e vagy sem; ide tartoznak azok a készletek is, a melyek még a termelőhelyeken feldolgozás vagy összegyűjtés alatt vannak, a mennyiben azok a most következő fűtési időszak alatt, vagyis az 1916. év márczius hó végéig eladásra kerülhetnek;

b) a melyek az a) pontban említett erdőbirtokosok és kereskedők (egyének, jogiszemélyek, cégek) birtokában, kezelésében, őrizetében és pedig akár saját, akár idegen helyiségekben, vasuti, hajóállomás, városi vagy községi raktárakban, erdei rakodókön vagy a termelőhelyeken stb.) vannak és már eladtak, de még nem szállítottak el a vevőnek és pedig szintén tekintet nélkül arra, hogy a tűzifa rakáson van-e vagy sem;

c) a melyeket az a) pont alá eső belföldi egyének vagy cégek fogalombahozatal céljára külföldről (Ausztriából is) megvettek, de a melyek még az eladónál vannak;

d) a melyeket a magyar szentkorona országainak területén 1915. évi augusztus hó 15-től 1915. évi október hó 31-ig terjedő idő alatt forgalomba hozatal céljára fognak termelni;

e) a melyeket a magyar szentkorona országainak területére 1915. évi augusztus hó 15-ike és 1915. évi október hó 31-ike közötti időben forgalomba hozatal céljára fognak behozni.

Azok a készletek, a melyek az a), b) és c) pontok alá esnek, már most, azok pedig, a melyek a d) és e) pontok alá esnek, előállításuk, illetőleg behozataluk után lesznek bejelentendőek. (Lásd a 4. § 3. és 4. bekezdését.)

A bejelentést a 2. § a) és b) pontja alá tartozó esetekben az köteles megtenni a kinek birtokában (kezelésében, őrizetében) a bejelentendő tűzifakészletek vannak.

Azt a készletet, a mely valamely beraktározással vagy fuvarozással foglalkozó cégeknek vagy egyénnel van elhelyezve, az köteles bejelenteni, a ki azt megőrzés vagy fuvarozás végett elhelyezte, kivéve azt az esetet, a mikor a beraktározott árut külföldi cég vagy egyén helyezte el, mert ily esetben a beraktározó- vagy fuvarozó vállalat köteles a bejelentés megtételére.

A 2. § c) és e) pontja alá tartozó esetekben a vevő, a 2. § d) pontja alá tartozó esetekben pedig a tűzifa termelője köteles a bejelentésre.

A bejelentést mindenkinek, a ki erre köteles, közvetlenül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz (Budapest, II. kerület, Helldal Ferenc utcza 5—7. szám) kell beküldenie. A bejelentéshez szükséges bejelentőlapok a statisztikai hivaltaltól kérendők.

A requirált tengeri. A földmivélsügyi miniszter 57825. számú rendelete a vármegye alispánjaihoz: A requirált tengerinek lehet azonnali beszállítását fontos érdekük követelik. Erre a körülményre, valamint az aratási és cséplési munkálatok előrehaladott stádiumára való tekintettel az 57004—1915. számú rendeletben augusztus 21-ével megállapított határidő betartásának biztosítása céljából felhívom a Czimet, hogy mindazoknak a készlettulajdonosoknak, kik tengerijüket augusztus hó 15-ig be nem szállítják, augusztus hó 18-ig terjedő újabb 3 napi végső szállítási határidőt engedélyezzen. Ez engedély megadásával kapcsolatban figyelmeztesse azonban a készlettulajdonosokat, hogy a fenti záros határidőig be nem szállított készletek augusztus hó 21-ike után a készlettulajdonos költségére, esetleg közérővel, sőt ha ez szükségesnek mutatkoznék, kar-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hirneves füstös-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszer úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen

kevesebb szén fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51.

Sürgőnyczim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21.

hatalom alkalmazásával is multhatlanul el fognak szállítani és azon felül a készlettulajdonosokkal szemben a kihágási eljárás is meg fog indítatni. Jelen rendeletet a szokásos módon a legszélesebb körben tegye közhírre s ezt a legnagyobb erélyvel hajtsa végre. Budapest, 1915 augusztus 6.

A termelők érdekeinek megvédelmezése. A földmívelésügyi miniszter a következő körrendeletet intézte valamennyi vármegye alispánjához és az összes gazdasági egyesülethez: »Fölkérem, sziveskedjék az érdekelteket megfelelően arra figyelmeztetni, hogy a Haditermény Részvénytársaság bizományosa a följánlott és átadásra kész terményt megvenni vagy átvenni nem akarja, vagy a megvételre, illetően, az átvételre későbbi időpontot akar megállapítani, az érdekelt gazda táviratilag forduljon a tényállás megjelölésével a Haditermény Részvénytársasághoz, mely közvetlenül gondoskodni fog, hogy a bizományos a Haditermény Részvénytársaság megbízásának megfelelően járjon el, vagy hogy más jogosult vevő a gazda terményét megvegye és átvegye. Fölkérem továbbá arra is, figyelmeztesse az érdekelteket, hogy a Haditermény Részvénytársaság bizományosai a Haditermény Részvénytársaság megbízásából vásárolt terményekért az illető terményre minőség szerint megállapított legdrágább árat tartoznak fizetni, azzal a kivétellel, hogy a följánlott gabona mennyisége 50 métermázsát nem halad meg, egy a legdrágább árnál 1 koronával alacsonyabb árat számíthatnak. Végül, nehogy a kisebb termelő kárára megtorlatlanul visszaélések legyenek elkövethek, felhívom figyelmét arra, hogy a 2468/1915. M. E. számú kormányrendelet 3. szakaszának értelmében kihágást követ el s 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a kereskedő (fogyasztási szövetséget), aki a megvett termény továbbadásánál olyan árat számít föl, mely aránytalanul drágább az általa a termelőnek fizetett árnál.

A szeszkontingens megállapítása. A hivatalos lap mai közlése szerint az 1915-16. termelési időszak szeszkontingensét, vagyis azt az alkoholmennyiséget, mely az 1915. évi szeptember 1-étől 1916. évi augusztus 31-éig terjedő idő alatt a fogyasztási adó alá eső szeszfordéken termelhető és a fogyasztási adó kisebbik tételének alkalmazása mellett elszállítható, az 1908: XXVIII. t.-cz. 78. szakaszának második bekezdése alapján 808.701 hektoliterben állapította meg a pénzügyminiszter.

A háború és a közadó. A pénzügyminiszter a közadókat érintő egynémely kérdésnek a hadiállapot folytán szükségessé vált kivételes szabályozásáról szóló 1915. évi XIV. törvény-cikk végrehajtása tárgyában ma rendeletet bocsátott ki. A rendelettel szabályozza a közadókat érintő egynémely kérdést és a kivételes törvény-cikk megfelelő végrehajtásáról gondoskodik. Elsősorban megállapítja, hogy a házbéradó törlése a hadiállapot tartama alatt hogyan és mikor kérelmezhető, illetően a törlés mikor engedhető meg. Intézkedik továbbá, az ingyen átengedett épületek adókötelezettsége felől, valamint a házbéradó időszakos helyesbitéséről. Ha az adózófel igazolja, hogy a harmadik osztályu kereseti adónak jogerősen megállapított alapja katonai szolgálat teljesítése folytán legalább felére csökkent, úgy az adó a keresetsökkenés mértékéhez képest mérsékelhető. Az erre vonatkozó kérelmeket legkésőbb 1916. január végéig kell a pénzügyigazgatásnál benyújtani.

Katonai munkaerő a malmokban. A Haditermény-Társaság az utolsó napokban mind szélesebb alapon dolgozik, úgy hogy egyre nagyobb mennyiségű gabonát utal át a fővárosi malmoknak. A főváros, nemkülönben a törvényhatóságok által saját közönségük ellátására vásárolt gabona szintén jelentékeny mennyiségben érkezik a fővárosi malmok iparvágányaira. Elérkezett tehát az időpontja annak, hogy a nagy malmok teljes, éjjel-nappali üzemüket megkezdjék, a minek eddig csak az állotta útját, hogy a malomüzemek ipari munkásainak mintegy ötven százaléka hadbavonult és a felére apasztott munkáslétszámmal a teljes üzem megkezdni technikai lehetetlenség volt. Részben azért, hogy az országos jelentőségű őrlés teljes erővel mielőbb megkezdhető legyen, részben pedig a hadvezetőség részére nemrégiben megkezdett őrlés is akadálytalanul elvégezhető legyen, a hadvezetőség a mai napon az összes jelentékenyebb fővárosi malmokba nagyszámú katonai erőt rendelt ki, a mely rövidesen megkezd munkásságát. A katonai munkaerők, a kik csupán nap-

pal foglalkoztathatók, hír szerint rendes napibér mellett fognak dolgozni mindaddig, a míg az üzem folytonossága azt kívánatosá teszi.

Kérvények hadifoglyoknak munkára leendő kirendelésére. Azokat a kérvényeket, a melyekben hadifoglyoknak munkacélokra leendő kirendeléséért folyamodnak, gyakran illetéktelen helyre küldik és sokszor nélkülözik is a szükséges adatokat, úgy, hogy elintézésük nehézséggel jár és elodázódik. Községek, a melyek mezőgazdasági munkálatokra hadifoglyokat kérnek, vagy magánvállalatok, a melyeknek munkásokra van szükségük, a következőket tartásuk szem előtt: Hadifoglyoknak munkára történő kirendeléséről szóló kérvények, ha 30—200 főnyi munkáscsoportokról van szó, azokhoz a katonai parancsnokságokhoz intézendők, a melynek területén az elvégzendő munka helye van. Az illetékes katonai parancsnokság székhelyét minden katonai hatóságnál vagy a legközelebbi csendőrségnél meg lehet tudni. Azokban az esetekben, a mikor a hadifoglyok egy hadifoglytábor közelében alkalmaztatnak munkára és éjjeli szállásra a foglytáborba térhetnek vissza, akkor a 30—200-ig terjedő munkáscsoportok kirendelésére irányuló kérvényeket egyenesen a hadifoglytábor parancsnokságához kell küldeni. Kétszáznál több hadifogly átengedésre vonatkozó kérvények a hadügyminisztériumhoz küldendők. Harmincz embernél kisebb munkáscsoportok nem rendelhetők ki. A kérvényeket lehetőleg idejekorán kell beküldeni, hogy a kirendelésre teendő előkészületek kellő időben legyenek foganatosíthatók. A kérvényeknek következő adatokat kell tartalmazniok: A hadifoglyok száma, esetleg a kívánt szakmunkások megnevezése az elkerülhetetlenül szükséges számban, a munka neve, a munka helye, a munkaadó, az időpont, a mikorra szükségessé válnak és a vasutállomás megnevezése. Azokat a föltételeket, a melyek mellett hadifoglyokat munkacélokra átengedik, a folyamodók annál a katonai hatóságnál tudják meg, a melynél a kérvényt benyújtották. Ugyanazzal kötik meg a munkaszerződést is.

A zár alá vett gabonát is lefoglalhatja a végrehajtó. A kormány a zár alá vett búzának, rozsnak, kétszeresnek, árpának és zabnak végrehajtás útján való lefoglalása esetében követendő eljárás tárgyában rendeletet adott ki, a mely így szól: Az 1915. évi buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabtermésnek zár alá vételéről kiadott rendelet szerint a zár alá vétel a terményeknek végrehajtás útján való lefoglalását nem akadályozza. Az ilyen lefoglalt terményeket végrehajtási uton eladni csak akkor szabad, ha azoknak a közlelmezés vagy a közszükséglet céljára való megszerzése iránt a jelen rendelet értelmében intézkedés nem történik. Ez a szabály áll, akár a királyi bíróság, akár a pénzügyi vagy más közigazgatási hatóság rendelte el a végrehajtást. Ha a lefoglalt terményt vagy egy részét az idézett rendelet értelmében vásárlásra jogosult vevő a foglalás előtt elővétel útján lekötötte vagy készárúvétel útján megszerezte, a vevő a vételügylet igazolása és a még ki nem fizetett vételárnak vagy hátralékának a végrehajtót kiküldő hatóságnál letétbehelyezése mellett a foglalástól számított tizenöt nap alatt kérheti, hogy ez a hatóság a megvett terményt a foglalás alól feloldja és részére kiadja. Ugyanezen határidő alatt kérheti a foglalás feloldását az előleg nyújtására jogosult pénzintézet arra a terményre nézve, a melyet a végrehajtást szenvedő előleg fejében az idézett rendeletnek megfelelően eladásra lekötött. Ha tizenöt nap alatt a terménynek a foglalás alól feloldását nem kérték, vagy átveszi az Országos Gazdasági Bizottság s ez esetben nem szabad elárverezni, ellenkező esetben el lehet adni árverésen. Azokban a folyamatban levő végrehajtási ügyekben, a melyekben az árverés még kitűzve nincs, a jelen rendeletet megfelelően kell alkalmazni. A tizenöt napos határidőt a jelen rendelet életbelépésének napjától kell számítani. Ez a rendelet 1915. évi augusztus 11. napján lép életbe.

Veszprémmegyei gazdák gyűlése. A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület látogatott közgyűlést tartott Hunkár Dénes elnöklété alatt. A háborus viszonyok természetesen megbennevelték az egyesület rendes tevékenységét; de mindemellett rendezett az egyesület husz községben népies előadást, Zirczen sorozatos gazdasági tanfolyamot, három községben 8—10 hetes háziipari tanfolyamot. Sürgős felterjesztést intéztek a földmívelésügyi miniszterhez,

melyben rámutatnak arra, hogy a gazdák csakis a motoros erő igénybevételével végezhetik el a mezei munkát. Elhatározta végül az egyesület, hogy az idén nagyobb arányú fajbaromfi bevásárlást eszközöl s a fajbaromfiakat a kisgazdák között osztja szét.

Hentes nem lehet községi bíró. A közigazgatási bíróság elvi jelentőségű döntésben mondotta ki, hogy sem községi bíró, sem helyettes bíró nem lehet az, a ki hentesipart üz vagy a kinek a felesége ugyanilyen ipart folytat. A döntés indokolása megállapítja, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-cz. értelmében a községekben az egészségrendőri teendőket a bíró és a jegyző látván el, az emberben rejlő természetes elfoglaltság mellett nem várható, hogy a községi bíró az egészségügyi rendészet keretébe utalt oly hentesüzletben, mely a házastársa tulajdona, melyben ennél fogva anyagilag is érdekelt, egészségügyi rendőri szempontból tárgyilagosan járjon el, épp úgy megengedhetetlen, hogy a helyettes bíró saját üzletét ellenőrizze, ennél fogva az adott esetben a megválasztottakkal szemben az összetérhetetlenséget meg kellett állapítani.

Egy alispán a biztosítás népszerűsítéseért. Somogy megye alispánja az ország más vidékein is megszivleendő rendeletet bocsátott ki a főszolgabírákhoz, hogy utasítsák a községeket a tűzoltószerkezők jókarban és készentartására, továbbá a takarásnál és cséplésnél az előírt távolságok pontos betartására. Különösen érdekes a felhívás azon részlete, mely szerint felvilágosítandók a kisbirtokosok, hogy a minden elővigyázat daczára is bekövetkezhető veszéllyel szemben minő megnyugvást nyújt a tűzbiztosítás, a mi által a megsemmisült vagyon értéke legalább részben visszatérül. A tűzbiztosítás elterjedése az általános jólétnek, a nemzeti vagyon fenmaradásának egyik legnagyobb biztosítóka, miért is vagyonát, természet biztosítani saját érdekében senki el ne mulassza. A természetbiztosítás különösen most, a midőn a munkáshiány miatt a gabona cséplése csak lassan halad előre, különösen fontos és szükséges.

Burgonyaszárítók Bukovinában. Csernovitzból jelentik, hogy Theodorsteinben és Kapraczinban már a legközelebbi időben üzembe helyezik azt a két burgonyaszárítót, a melyet az állam első sorban azért építtetett, hogy a lakosságot az eddigi kukoricziszt helyett jól szárított burgonyaziszt fogyasztására szoktassa. Ugyanis megállapítást nyert, hogy a Bukovinában elterjedt pellagrán első sorban a romlott kukoricziszt fogyasztása az oka és a burgonyaszárítók üzembehelyezésével is első sorban e betegség ellen akarnak küzdeni.

Petroleum-kutatás Kecskeméten. A legutóbbi nagy kecskeméti földrengés, ugyszintén az artézi kutaknál mutatkozó földgázok erősen felkeltették geológusaink figyelmét, úgy hogy alaposan kezdték e vidéket tanulmányozni. Most a Fővárosi Hírlap arról értesül, hogy a Földtani Intézet a háború után Kecskeméten 2000 méternyi furást tervez, mert alapos a föltevés, hogy ott petróleumra fognak akadni. A tervek szerint a furási munkálatok ideje körülbelül egy esztendőre fog terjedni s költségei közel egy millió koronára rugnak. A költségeket a kereskedelmi-, kultusz- és pénzügyi tárczák terheire osztják szét, de hozzájárul azokhoz Kecskemét városa is. A gépeket Amerikából hozatják; már maga ez a körülmény is akadály annak, hogy a munkát a háború befejezése előtt megkezdjék.

A magyar buza nemesítésének s az árpádhalmi nemesített búzák rövid ismertetése című füzetben Székács Elemér jászágigazgató ezen nemesítés előharczosa, meggyőzően fejtegeti a következőket: Mi az oka a magyar buza alacsony terméshozamának? A magyar buza hibái és értékes tulajdonságai. Mi tehát a teendő? Hogyan történik a buza nemesítése? Az árpádhalmi buzanemesítés rövid története. Nemesített búzáinkkal más termelőknél elért eredmények. Eljárás a nemesített búzavetőmag vételénél. Újabb családok. Miként történik a megrendelés és szállítás? Fontos figyelemre méltó. A füzet ára nincs kitéve, de azt véljük, a vevőknek díjmentesen adja az árpádhalmi uradalom, melynek kitűnő vetőmagját a legmelegebben ajánlhatjuk t. gazdatársainknak s az erről szóló, lapunkban foglalt hirdetésre ezennel felhívjuk becses figyelmüket.

A nagykállói m. kir. földmivesiskolában az 1915/16-iki tanév a rendes időben megkezdődik. A nagyméltóságú földmívelésügyi miniszter ur azonban, tekintettel a háborus viszonyokra, a tanfolyamokra 17 éven aluli ifjak felvételét is engedélyezte. Az erre vonatkozó felvilágosítások az iskola igazgatósága által bárkinek megadatnak.

Erdészeti államvizsga. A kik az év őszén erdészeti államvizsgát akarnak tenni, felhívattak, hogy kérvényüket az ehhez szükséges engedély iránt legkésőbb 1915. évi szeptember hó végéig a magyar kir. földmívelésügyi minisztérium I/A. főosztályának a címére (Budapest, V., Zoltán-utca 16. szám) bérmentve küldjék be. Az erdészeti államvizsgához való bocsátásra ez alkalommal kivételesen azok is igényt tarthatnak, a kiknek gyakorlati szolgálata a vizsga idejéig számítva a két évet nem éri el, ha igazolják azt, hogy a szabályzatban megkívánt két évi gyakorlati szolgálatban mutatkozó hiányosság önhibájukon kívül, valamely — a háborúval kapcsolatos — méltánylást érdemlő ok következtében állott elő.

Földbirtokosaink figyelmét az őszi buzavetés alkalmával felhívjuk a mai »Corbin« hirdetésre.

NYILTÉR.

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

1914. december 2-án méltóságos Bujanovits Sándor ur, — az OMGE elnökéhez, — 1915. február 24-én ugyan e tárgyban az OMG Tanács tagjaihoz benyújtott panaszos levelemre mind ezideig választ nem kaptam; ez uton vagyok kénytelen a fentjelzett urakat felhívni, hogy ügyem tárgyalását mielőbb napirendre tűzni sziveskedjenek, hogy állításaimat bizonyíthassam.

Budapest, 1915. augusztus 17-én.

Teszár Pál.

Az őszi vetés.

Mivel pótoljuk a rézgáliczot?

A háboru első éve bebizonyította, hogy a nemzetek sorsa nemcsak a harcstereteken dől el, hanem a gazdasági téren is. Erős, megalapozott gazdasági tevékenység teszi lehetővé, hogy seregeink diadalmasan haladjanak előre ellenségeink földjén. És ha ezt meggondoljuk, rá fogunk jönni, hogy belépve a második háborus esztendőbe, még fokozottabb gondot kell fordítanunk a termés előkészítésére. Ennek az előkészítő munkának egyik legfontosabb része az őszi vetés, amelynek ideje elérkezett. A vetőmagcsávázás kérdésének megoldása biztosítja a jövő évi termés eredményét. A csávázásnak azonban egy nagy akadálya van: nincs rézgáliczunk. A jó csávázásnak az a célja, hogy minden olyan káros élősdit már gyökereiben elpusztítson, amelyek később a vetőmagfélék pusztításának, megtámadásának. A gondos vetőmagpácolásnak éppen az idén különösen azért van nagy jelentősége, mert a buza éppen a mi legkiválóbb buzatermő vidékünkön volt idén meglehetősen üszögös. Rézgáliczunk azonban, amelyet a csávázáshoz használni szoktak, részben nincs, részben ahol van, igen magas árat kívánna érte. A rézgáliczot tehát pótolni kell valamivel és erre igen alkalmas egy most forgalomba kerülő kipróbált új csávázó szer: az »Antispora Vita«.

Ugy a külföldi legtekintélyesebb, mint a hazai laboratoriumi és gyakorlati kísérletek valósággal tökéletesnek mondható csávázó szerként nyilatkoznak az »Antispora Vitáról«.

Az »Antispora Vitának« leghatékonyabb, de nem kizárólagos alkotórésze ugyanaz, mint a peronospora elleni védekezésben rézgáliczot ez idén oly eredményesen helyettesítő perocid. Az az értékes alkotórész pedig a ceroszulfát. Mindkét gyakori és beható kísérleteket folytató szaktudósok sorából fel kell itt említenünk: dr. Stoklasa tanár, udvari tanácsos, a világhírű prágai növényfiziológust, *Bretschneider*t, *Gvozdenovic Portele*t, de különösen *Stranakov*t, a prágai mezőgazdasági fiziológiai kísérletező állomás igazgatóját; hazánk elismert szaktudósai sorából pedig a m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás részéről *Dicenty* Dezsőt, a m. kir. növényélet és kórtani állomás részéről pedig *Kern* Hermannnt, idevágó sorozatos kísérleteikkel, értékes munkálkodásuk döntő eredményéről a m. kir. »Kísérletiügyi Közlemények« számolnak be.

A kísérletek két irányban folytak:
1. Az »Antispora Vita« befolyása a vetőmag csírázóképeségére.

2. A sporaölő és penészgombapusztító hatására.
Kísérletek folytak búzával, árpával és a buzaüzöggel (*Tilletia Triticiti*), czukorréppával, takarmányréppával, tengerivél stb.

A kísérletek eredménye röviden össze foglalva az, hogy az »Antispora Vita« 3 % os oldata ép úgy öl az összes sporákat, mint a rézgáliczoldat, de míg az utóbbi a csírázóképeséget gyakran kedvezőtlenül befolyásolja: az »Antispora-Vita« azt előmozdítja. Így például az árpa hatszor gyorsabban csírázott, ha »Antispora-Vita«-val csíráztattuk, mert az utóbbinak 3 % os oldatával csávázott árpa 24 óra alatt 64 % -os eredményt mutatott, a destillát vízzel csávázott 12 %, a rézgálicczal 8 %, mely különbözőzetek részben csak a 14-ik napon egyenlítődték ki. Az »Antispora Vita« katalitikus

hatása a növény organizmusára az »Antispora Vita« radioaktivitásban leli magyarázatát, mely eredményt Stoklasa tanár minden kísérlete alkalmával elért.

Az »Antispora Vitát« Schwarz és Tauber nagykanizsai cég hozza forgalomba és árat a rézgálicz elérhetően magas árával szemben 140 koronában állapította meg.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy ezt a szert a gazdák fel fogják használni és a jövő évi termés biztosításáról mel tőképén és megfelelően fognak gondoskodni.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVERHAS ELLEN.

VÉDEKEZZÜNK:
LÉPFENE
ORBÁNCZ
MIRIGYKÓR ellen

gyorshatású szérumokkal.
Mindezen anyagok mint **eredeti készítmények** hazai törzsekből, az első hazai állatgyógy. szérumtelepen

JENNER-PASTEUR INTÉZET
laboratóriumaiban készülnek és a készítmények államilag felülvizsgáltatnak.

Sürgőnycim: Jennerpasteur Budapest.

Felelős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

EREDETI STOCK MOTOREKE

nagyszámu rendelés folytán csak szeptemberi szállításra kapható.

1200 gép üzemben.

6 éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

VEZÉRKÉPVISELET:

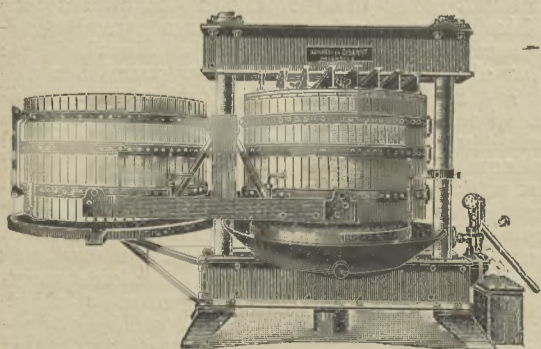
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 45. I. EM.
TELEFON: 76-94. SÜRGÖNYCIM: DIPLINGS.

Rézgálicz csávázáshoz!

98-99%-osat eredeti 250 kilogrammos hordókban, vagy bármely kis mennyiségben is azonnal szállítok:

Elkán Sándor, Budapest, VI., Kmetty-utca 17.

Sajtóink föelönye:

A must seholsem érintkezik a vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőfelfejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

1902. országos gazdasági kiállítás, Pozsony, I-ső díj, aranyérem, 1902. Borászati kiállítás Eger: I díszoklevél és aranyérem, 1901. temesvári kiállítás, I-ső díj, díszoklevél, 1906. Nagyvárad: I-ső díj díszoklevél.

BORSAJTÓK

Legjobb rendszerű „Könyök-szerkezetű”, „Kossuth”, „Hegyalja”, „Mabille” és acélforsós a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. Legújabb rendszerű, **viznyomású** (hidraulikus) **kettőskosaru sajtók** nagyüzemi préseléshez. **Borsajtóink az 1907. évi pécsi kiállításon aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve, 1914-dik évi budapesti nemzetközi borgazdasági kiállításon első díj: aranyérem,**

Szőlőzuzók és bogyzók!

Legjobb aluminium kuphengerű szőlőzuzógépek,

SZILÁGYI ÉS DISKANT gépgyára MISKOLCZON.

**GR. BERCHTOLD LIPÓT ÉS NEJE KÁROLYI FERDINANDA GRÓFNŐ
Ő EXCELLENTIÁIK URADALMA. NAK NÖVÉNYNEMESÍTŐ TELEPEI.**
Központ: ÁRPÁDHALOM (Csongrád megye.)

SZÉKÁCS ELEMÉR jószágigazgató által a legszigorubb egyedtenyészési rendszer szerint

nemesített magyar búzák

kerülnek eladásra az árpádalmi és peresznyei uradalmakban.

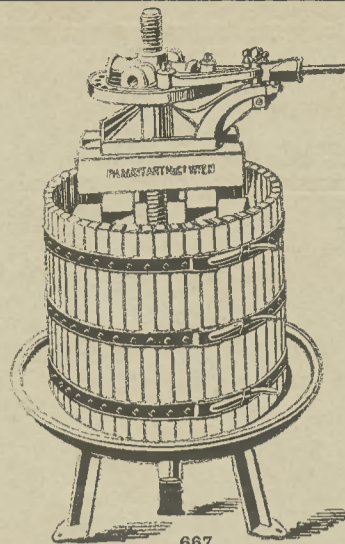
A búzák ára métermázsánként:

50 kg.-tól 10 métermázsáig terjedő rendeléseknél	56 korona
nagyobb rendeléseknél	52 »
egész waggon vételénél	48 »

Az árak az uradalmi állomásokra szállítva értetnek zsák nélkül.

Prospektussal ingyen és bérmentve szolgálunk.

A búzák megrendelhetők az **URADALMI IGAZGATÓSÁGNÁL** ÁRPÁDHALOM, (Csongrád megye) valamint a **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNél** is BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 29. szám alatt.

667.
Arjegyzék ingyen. — Képviselek kerestetnek.
Különleges gyártás sajtók és borászati készülékek számára

EREDETI

EREDE TI

MAYFARTH-féle

törvényileg védett

„HERKULES“

bor- és gyümölcs-sajtók.

Elsőrendű gyártmány.

Viznyomásu bor- és gyümölcs-sajtók.

Felül nem mult!

Szőlő- és gyümölcs-örlők
szüretelő berendezések.

MAYFARTH PH. és TSA

gazdasági gépgyár

Bécs (Wien), II. Taborstrasse 71

ŐSZI VETÉSHEZ

már most lássuk el magunkat **magcsávázó-szerrel**, mert tudvalevőleg rézgálicz alig kapható, vagy csak nagyon drágán. A magot nemcsak üszök, hanem varjuk és rovarok kártevéseitől is kitünően megóvjá a 8 év óta használatban levő, tudományosan és gyakorlatilag kipróbált

CORBIN

A „CORBIN“

olcsóbb ma mint a rézgálicz, használata egyszerű. Legjobb bizonyítványokat és árajánlatot kívánatra azonnal küld:

Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyára, UJPEST.

84406/915. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallás alap temesvármegyei következő birtokai u. m.

1. Temescserna község határában fekvő 1129/993/1600 kat. holdas birtok

2. Hattyas „ „ „ 684/393/1600 „ „ „

3. Drágonyfalva „ „ „ 669/1228/1600 „ „ „

4. Széphely-Józsefszállás községek határában fekvő széphelymirai 547/582/1600 kat. holdas birtok,

továbbá a magyar tanulmányi alapnak Temes vármegyében Temesliget község határában fekvő:

5. 982/12/1600 kat. holdas és

6. 363/1130/1600 kat. holdas birtokai **1915. évi október hó 1-től 1927. évi szeptember hó 30-áig**

terjedő 12 évre, alulirt miniszterium IX. ügyosztályában (V. Báthory-utca 12. sz. III. em.) 1915. évi augusztus hó 23-ik napján déli 12 órakor tartandó

zártajánlatu versenytárgyaláson

kapcsolatban a vadászati joggal haszonbérbe fognak adatni.

Az ajánlatok minden egyes birtoktestre külön teendők.

Az egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok alulírott miniszterium segédhivatali igazgatójánál legkésőbb 1915. évi augusztus hó 23-ik napjának délelőtti 10 órájáig nyujtandók be. A borítékon jelzendő: „Ajánlat a birtok haszonbérletére.“ Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra megajánlott évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerűleg két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül az 2. alatti birtokra 3000 korona, a 2. és 3. alatti birtokra egyenként 2000 korona, az 5. alatti birtokra 2000 korona, a 4. alatti birtokra 1600 korona, a 6. alatti birtokra 1000 korona teendő le vagy készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirosokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál.

A befizetésről szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. A bánatpénz a szerződés megkötésekor a haszonbér félévi összegére egészítendő ki.

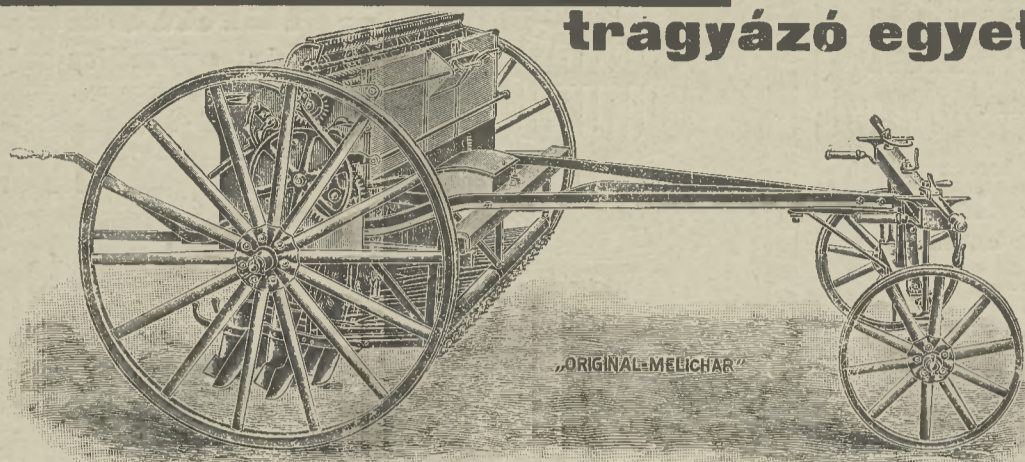
Elkészve érkezett, kellőleg ki nem állított, vagy fel nem szerelt ajánlatok, ugyszintén utóajánlatok figyelembevételre nem számíthatnak. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, valamint azok, kik a közalapokkal szemben tartásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a miniszterium IX. ügyosztályában és a segédhivatali igazgatójánál Budapest, V., Báthory-utca 12. szám a buziásfürdői közalapítványi felügyelőségénél, a csáki közalapítványi ispánnál megtekinthetők, mely helyeken egyszersmind ajánlati minták is kaphatók.

Budapest, 1915 július havában.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

IMPERATOR műtrágyaszórával egyesített sorbavető- és sorbavető egyetemes vetőgépeink

értékes előnyei a jelenlegi viszonyok mellett különösen fontosak.

Az e géppel elérhető: **egyenletes vetés,** valamint a **műtrágya sorbavetése**

a vetőmag- és műtrágya- nagyfoku megtakarítását

eredményezik, miáltal oly mértékben emelik ezen egyesített vetőgépeink gazdaságos alkalmazását és használhatóságát, hogy az

IMPERATOR

már az első idényben kifizeti magát, hisz qualitativ munkateljesítményével a jó termés oly fontos előfeltételeit biztosítja, melyeknek értékét minden gyakorlati gazda kellőképpen értékelni tud.

EREDETI

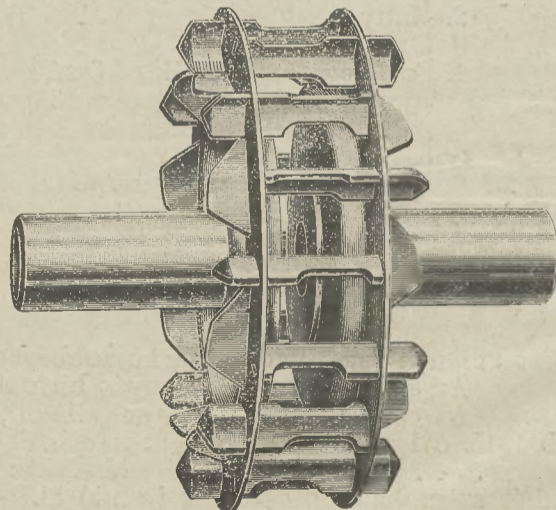
EREDETI

MELICHAR „UNIKUM DRILL”

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűségükben rejlő tökéletességüknel és jó munkateljesítményüknel fogva világhírnévre tettek szert.

Több mint 68,000 eredeti MELICHAR vetőgép üzemben!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Érdeklődőknek készsággel küld részletes ábrás leírást:

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENCZ.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Teréz-körut 26.